

БАРДАК У ТРАНСПОРТІ, А НЕ ЗМІНИ

с. 4

СЕРЕДА
6 жовтня 2021

№40

ЧИТАЮТЬ КНИГУ ЗА 15 ХВИЛИН

с.9

1
блок

TE.20MINUT.UA

ДЕ ЗРОБИЛИ ПРОХІДНИЙ ДВІР У ЯКІ ШКОЛИ МОЖНА ПРОЙТИ СТОРОННІМ

- Наш журналіст спробував пройти в десять навчальних закладів та показати, наскільки легко чи навпаки – важко туди потрапити особі, яка не має жодного стосунку до школи
- Коли пандемія коронавірусу і далі триває, а в закладах заборонили навіть відвідування батьків, чому пускають сторонніх? Чи в безпеці ваші діти? Ми перевірили

с.5

РЕКЛАМА

ЖИТЛОВИЙ КОМПЛЕКС
ПО ВУЛ. ЛУЧАКІВСЬКОГО-ТРОЛЕЙБУСНА

• цегляний будинок
• утеплення пінопластом
• підземний паркінг
• рекуператори
• димовідвідна система
• сучасні 3-х кімнатні квартири

офіс: вул. Київська, 7Д
тел.: (067) 128-51-71, (067) 500-12-38

ТЕРНОПІЛЬ БУДКОНТРОЛЬ

www.bud-control.te.ua

ВУЛ. ЛЬВІВСЬКА, 29

ЖК «ЛЬВІВСЬКИЙ»

• цегляний будинок
• утеплення пінопластом та мінватою
• димовідвідна система
• вітражні вікна
• вид на парк

офіс: вул. Київська, 7Д, www.bud-control.te.ua
тел. (067) 128-51-71, (067) 500-12-38

справжні броньовані

ДВЕРІ від виробника

під індивідуальні розміри

РИФ підприємство

м. Тернопіль, вул. Довженка, 18 тел.: (0352) 438281, (067) 7191371

www.rif.te.ua

агенція **МОЯ ЗЕМЛЯ** MY LAND agency

067 000 30 33 КУПІВЛЯ І ПРОДАЖ С/Г ДІЛЯНОК

zemlaagencia1@gmail.com

«ГРОМАДСЬКИЙ БЮДЖЕТ 2022»

Ініціативи ■ Більше, ніж половина ідей стосуються облагородження території шкіл чи прибудинкових територій, будівництва спортивних та дитячих майданчиків. Чому це погано для інших авторів? Пояснюємо

ФЕДІР ВОСІНСЬКИЙ, 096-46-81-758,
FEDIR.VOSINSKYI@GMAIL.COM

30 вересня сплинув останній день реєстрації проектів для голосування в «Громадському бюджеті 2022». Цей конкурс проектів в Тернополі реалізують з 2017 року.

Проекти поділяють на великі — що коштують від 500 тисяч до 2 мільйонів гривень, та малі — їх вартість до 500 тисяч гривень. Їх реалізація повинна проходити на території Тернопільської ОТГ.

Про «Громадський бюджет 2022»

Ідеї подавали з 1 по 30 вересня. З 1 по 20 жовтня Номінаційний комітет розглядатиме проекти та прийме рішення щодо їх допущення або недопущення до конкурсу. З 26 жовтня по 9 листопада триватиме голосування, а визначатимуть переможців 11–16 листопада. Реалізуватимуть проекти-переможці впродовж 2022 року.

На їх реалізацію цього року виділили 16930839 гривень — таку суму затвердив Номінаційний комітет. З цих коштів 5079251 гривню виділили на малі проекти та 11851558 гривень — для великих.

Відбір проектів для фінансування здійснюють жителі громади через Е-сервіс «Громадський бюджет» шляхом авторизації через систему

BankID, MobileID та бюлетенями в пунктах для голосування.

Кожен житель може віддати один голос за малий проект та один голос — за великий.

Які проекти подали

Загалом подали 68 проектів: 35 малих та 33 великих. Загальна сума реалізації ідей становить понад 96 мільйонів гривень. Реалізація 19-ти поданих ідей коштує по 2 мільйони гривень. Найдешевший проект коштує 231000 гривень.

Як і минулі роки, в 2021-му найбільше проектів стосуються шкіл,

На реалізацію проектів у міськраді виділили майже 17 мільйонів гривень. Таку суму затвердив Номінаційний комітет

облаштування на їх території спортивних чи дитячих майданчиків, створення зон відпочинку на території навчальних закладів тощо. Чимало ідей стосуються облаштування території поблизу тих же шкіл, у житлових масивах тощо. Тобто та робота, яку міська рада мала б проводити, не організовуючи конкурс і не коштом конкурсу, а беручи гроші з міського бюджету.

Останніх три роки реалізації конкурсу все більше шкіл пропонують свої проекти

Натомість, конкурс «Громадський бюджет» все більше нагадує змагання між школами з їх численними прихильниками — вчителів, учнів та батьків. І така ситуація не тільки в Тернополі. Але й в інших містах, де проводять подібний конкурс. Натомість, соціально важливі проекти залишаються в «прольоті». Так, директорів шкіл можна зрозуміти, адже вони шукають шляхи облагородження свого навчального закладу. Питання до міської ради. Чому це не можна зробити поза конкурсом?

Традиційно, серед найдорожчих, «шкільні» проекти. Серед найдешевших, проекти, що стосуються розвитку міста, підтримання та збільшення зелених насаджень, створення комфортних умов для виходу домашніх улюбленців.

Цікаві проекти

Є серед запропонованих і досить незвичні ідеї, що стосуються допомоги місту, людям чи тваринам.

Ми обрали кілька з них. Зі всіма проектами ви можете ознайомитися на сайті budget.e-dem.ua.

Створення центру перебування дітей з важкими формами інвалідності

Вартість – 2 000 000 гривень
— В місті є багато сімей, що виховують дітей з важкими формами інвалідності. В час, коли активно розвивається інклюзія в нормотипічних (звичайних) школах, наші ж діти (в кращому випадку) отримують 50-60-хвилинну

кваліфіковану допомогу, догляд, реабілітацію та педагогічний супровід, — зазначає автор Ольга Гумен в описі проекту.

Створення сучасної медіастудії

Вартість – 500 000 гривень
На думку автора, це сприятиме розвитку професійних навичок і креативності молоді міста й усіх охочих, дозволить спробувати себе у журналістській діяльності, стане новим кроком для вдосконалення вмінь та навичок задля реалізації молодіжної особистості.

Посортуємо сміття – допоможемо врятувати кото-песикам життя!

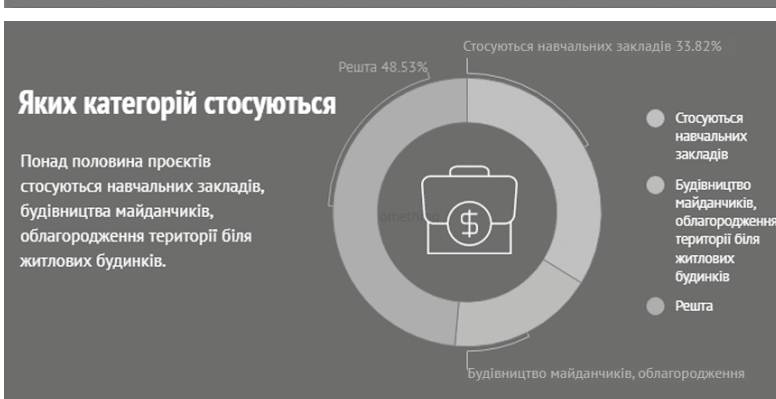
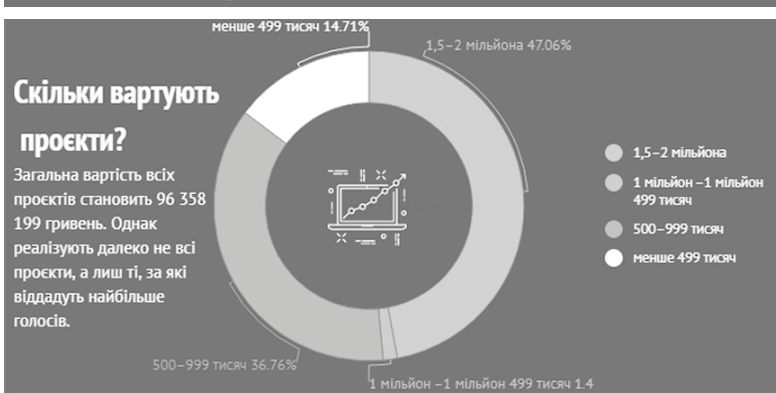
Вартість – 447 500 гривень
Відповідно до даного проекту,

у навчальних закладах міста пропонують встановити контейнери для роздільного збору вторсировини. Кошти від її здачі спрямовуватимуть на лікування, стерилізацію та чіпування безпритульних тварин.

Система моніторингу зелених насаджень Тернополя

Вартість – 231 000 гривень

Автори проекту пропонують створити інформаційну систему для інвентаризації та моніторингу зелених насаджень. Вона надасть змогу аналізувати ситуацію, яка склалась у сфері озеленення міста та використовувати ефективні методи управління для якісних змін.

ГАРЯЧА ЛІНІЯ «20 ХВИЛИН»

Сьогодні на гарячій лінії «20 хвилин» чергує журналіст Ірина Белякова. Зі своїми запитаннями та інформацією ви можете звернутися за телефоном 43-00-50, 43-00-56 або надіслати їх нам на електронну адресу 20hvylyn@gmail.com.

Редакція «RIA плюс» та «20 хвилин» 43-00-50
Аварійна газу 104, 51-51-26
Аварійна водоканалу (диспетчер) 51-97-58,
(050) 437-43-53
Аварійна тепломереж 25-48-10
Аварійна електромереж 52-24-66

ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Гаряча лінія Тернопільської міської ради у робочі дні, з 9.00 до 18.00
067-009-15-40
Довідкова залізничного вокзалу 47-22-46
Довідкова автовокзалу: АС на Живова - 23-63-56, АС-2 на Білогірській - 52-79-29

Цілодобова стоматологічна служба 52-06-09
Чергова аптека 24-22-70, 26-93-88
Управління Держпродспоживслужби 52-01-45
Управління транспортних мереж 52-15-14
Муніципальна інспекція 073-015-1481 (Viber)
Регіональний сервісний центр МВС 51-91-40

ЩО НЕ ТАК У МАГАЗИНАХ З ІМПОРТНИМИ ПРОДУКТАМИ

Споживач ■ Як закордонні продукти потрапляють у магазини Тернополя? Чому так часто у маркуванні немає жодного слова українською та чому при покупках у магазинах з іноземними товарами покупці залишаються без чеків — з'ясовували журналісти «RIA плюс»

ОЛЬГА ТУРЧАК, ФЕДІР ВОСІНСЬКИЙ,
OLYATUR9@GMAIL.COM, 097-161-41-50

«Часто купую польські чи італійські продукти в кіосках або магазинах, де є тільки такі товари. Це і дешевше, і можна обрати те, чого не знайдеш в наших супермаркетах. Але звернула увагу, що на них немає маркування українською. А ще у таких крамницях практично ніколи не дають товарних чеків. Складається думка, що ці магазини працюють нелегально. Чи так це? Як вони доставляють товари в Україну, чи не порушують правил зберігання товарів під час транспортування?», — таке повідомлення у редакцію написала тернополянка Валентина Осадчук.

Журналісти «RIA плюс» відвідали шість магазинів із закордонними товарами 24 та 27 вересня в різних районах міста, аби з'ясувати, чи у всіх така ситуація. У деяких робили закупки, аби перевірити, чи дадуть чек на вимогу. Як було та як продавці коментують це, читайте у матеріалі.

Дешевше, ніж українські?

В одному з магазинів нам пояснили, що покупці не те, що не запитують про українське маркування, але й шукають товари саме без нього. Адже так, на їх думку, цей товар справді імпортований, а не українська «підробка».

Щодо цін, то тут питання суперечливе. Більшості тих товарів, які привозять з-за кордону, і справді не знайти на полицях у місцевих маркетах. А порівнювати продукт різних виробників за цінами не зовсім коректно.

Аби не робити антиреклами, назв магазинів ми не вказуємо. Нумеруємо їх у порядку, в якому відвідували. У кожному магазині залишали контакти зв'язку з редакцією або просили при нас зателефонувати власникам торгових точок, щоб вони могли прокоментувати причини порушень, які ми виявили. А їх було чимало. І забігаючи наперед, скажемо, що жодного дзвінка так і не отримали.

Магазин № 1. Центр

Куток споживача: наявний.

Чеки: за вимогою видають товарний чек, на якому було від руки написано назву товару та вартість, була й печатка підприємця.

— На товарах немає перекладу українською. Як мені дізнатись, що входить у склад цих продуктів?

— Я можу вам перекласти.

— Але ж відсутність маркування порушує закон.

— Я лише продавець.

— Ми можемо зателефонувати до власника?

— Ні. Зараз ні, власник за кордоном. Приходьте після 30-го числа.

Магазин № 2 на Новому Світі

Куток споживача: захований за товарами. Чеки: не видають навіть на вимогу.

Продавчиня при нас намагалась зв'язатися з власником, але він не відповів на дзвінок.

— Я не можу прочитати склад товару. Що мені робити?

— Хочете, я вам перекладу? (шукає онлайн-перекладач у своєму смартфоні).

Зроблене за кордоном — краще за якість, а подекуди ще й дешевше. Так про імпортовану їжу думають чимало споживачів

— Не треба, та чи знаєте ви, що це порушує закон? Чи часто покупці роблять зауваження щодо відсутності перекладу?

— Чесно, ні. Я продавець, не можу вам нічого коментувати.

Магазин № 3 район Аляска

Куток споживача: наявний. Чеки: Касовий апарат є, але чи видають чеки на імпортовані товари, невідомо.

— Чому на деяких товарах у вас відсутнє українське маркування?

— Скажіть, на яких саме, я можу вам перекласти.

Щодо перевезення саме закордонних товарів, продавчиня пояснила, що треба звертатися до власника. Його номер вона нам дати не може, але записала наш.

На жаль, власник цього магазину так і не передзвонив.

Магазин № 4 теж на Алясці

Куток споживача: відмовились показувати. Чеки: не видають, навіть на вимогу після покупки.

— Можу я отримати чек?

— У нас немає такого.

— Ми хотіли б отримати коментар когось із адміністрації. — У нас вже були. Покажіть документи.

Демонструємо посвідчення та просимо передати звернення директору. Продавчиня відмовляється записувати номер.

Магазин № 5. Центральний ринок

Куточок споживача: пояснили, що документи ще на етапі погодження. Чеки: за вимогою видають товарні чеки.

— А чи можна розрахуватися картою?

— Так, в нас є термінал.

— Куточок споживача у вас є?

— Ми якраз подали документи та робимо всі погодження.

— Чому на закордонних товарах немає українського маркування? Складно перекласти, оформити?

— Ні, не складно. Все в процесі. Робимо документацію. Дуже багато товарів у нас вже має маркування.

— Як транспортуєте продукти, що мають особливі умови перевезення?

— Такі товари мають перевозити спеціальним транспортом, бо інакше вони сюди просто не дойдуть.

Магазин № 6. Центральний ринок

Куточок споживача: пояснили, що роблять документи. Чеки: не видають.

Продавчиня надала номер власниці магазину. Та пояснила нам щодо українського маркування.

— Чому у вас на продуктах немає маркування українською мовою?

— Все буде, все зробимо. Але люди хочуть, щоб українського маркування не було. Людина, яка побувала за кордоном, наші товари вже купувати не хоче.

— А чи можна у вас отримати чек після купівлі товару?

— Ні. Який ще чек? Як з першого січня матимемо касові апарати, тоді будемо давати чек.

— Чи є у вас товари, що потребують перевезення в спеціальних умовах?

— Все везуть в холодильних установках. Зберігання відповідне. Та ви ліпше напишіть в газеті, хай наші фірми роблять нормальні товари.

ФОТО ФЕДІРА ВОСІНСЬКОГО

Журналісти «RIA плюс» відвідали шість магазинів із закордонними товарами, порушення закону є у всіх

Які документи ви можете просити у продавця

ІВАН ГАВРИШКІВ,
НАЧАЛЬНИК ТМУ
ГУ ДЕРЖПРОД-
СПОЖИВСЛУЖБИ
В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ
ОБЛАСТІ:

— Український переклад має бути на всіх товарах. Відповідно до законодавства, усі харчові продукти повинні маркуватися державною мовою, аби людина могла прочитати склад продукту, дізнатись, чи немає там компонентів, які можуть викликати алергію або що.

Якщо ви помітили у магазині товар,

на якому відсутнє маркування, вам потрібно звернутись на гарячу лінію Держпродспоживслужби. Потрібно зазначити, хто заявник, яка причина скарги та додати чек, вказати адресу магазину, якщо є можливість прізвище ФОПа, аби ми могли вийти на позапланову перевірку. Якщо є порушення — підприємця притягують до відповідальності. Споживач має право попросити у реалізатора товарно-транспортну накладну, що засвідчує, хто постачальник та хто отримувач продукції, і сертифікат «Про безпечність та якість продукції».

Чи є порушенням відсутність чеків

ТЕТЯНА ТРІНКА-
ЯВОРСЬКА,
НАЧАЛЬНИЦЯ
УПРАВЛІННЯ ЗАХИСТУ
СПОЖИВАЧІВ:

— У магазині на видному, доступному місці має бути «Куточок покупця». Що стосується видачі розрахункових документів, то Закон «Про захист прав споживачів» каже, що обов'язково продавець зобов'язаний видати покупцеві розрахунковий документ встановленої форми, який засвідчує факт купівлі. Там має бути зазначено час продажу, оплачена сума, найменування продукту, а також прізвище ФОПа. Це може бути касовий чек або товарний. Але в другому випадку звертайте увагу на те, щоб в товарному чеку була вся необхідна інформація. Якщо вам відмовили у видачі розрахункового документа, рекомендуємо звертатися на гарячу лінію управління Держпродспоживслужби.

Чому потрібно вимагати чек

РОСТИСЛАВ
НЕБЕЛЬСЬКИЙ,
ЮРИСТ:

— Без чека ви не зможете довести факт купівлі продукції в тому чи іншому магазині, наприклад, ви не зможете повернути зіпсований товар. Щодо фіскальних чеків, що виписують від руки. Він має бути зі спеціально затвердженою формою, що передба-

чає вписування придбаної продукції на комп'ютері, а далі її роздруковують та віддають покупцеві. Там має бути вказано, яку продукцію придбав покупець та в кого. Ті фіскальні чеки, що нам видають, не є документами, що підтверджують факт купівлі. Якщо ви бачите, що фіскальний чек виписують від руки, найімовірніше, магазини приховують свої доходи, аби не сплачувати податки.

ГОТІВКУ, ЯК БРАЛИ, ТАК І БЕРУТЬ. МИ ПЕРЕВІРИЛИ ВСІ ЗМІНИ

Транспорт ■ Із 1 жовтня проїзд у Тернополі став дорожчим. Замість 7 гривень, тепер у громадському транспорті треба дати від 8 до 10 гривень. Проїхати можна, тільки оплативши проїзд безготівковим способом, а водії не мають права розраховувати пасажирів готівкою. Та це тільки на словах. Насправді, у перший день впровадження інновацій панував цілковитий хаос. Оплатити без проблем можуть тільки ті люди, які мають відповідні картки — як «Файну», так і банківські (з чипом)

ФЕДІР ВОСІНСЬКИЙ, ВАДИМ ЄПУР,
096-46-81-758, FEDIR.VOSINSKYI@
GMAIL.COM

Журналісти «RIA плюс» перевірили, як все «працює». Отже, розрахуватися за проїзд у громадському транспорті можна наступними способами: «Соціальною картою тернополянина», неперсоніфікованим електронним квитком, безконтактною банківською карткою, пристроєм з функцією NFC чи разовим проїзним квитком.

Готівковий розрахунок за проїзд у тролейбусах та автобусах мав би бути недоступним з 1 жовтня, йдеться на сайті міськради.

Проблема № 1: разові квитки купити нереально

Перша проблема, з якою зіштовхнулися тернополяни, — неможливість придбати разовий квиток на проїзд у терміналах. Функцію «Разовий квиток» просто неможливо обрати. Вона недоступна. Біля автоматів утворилися черги, а толку — нуль. Особливо нервували тернополяни, які поспішали на роботу. Ми чули чимало лайки та нарікань після невдалої спроби придбати разовий квиток. Це ще і при тому, що ті термінали є лише на окремих зупинках.

Чому ж термінали належно не працюють?

— Не активна функція у випадку, якщо у терміналі немає паперу. Спробуйте в інших терміналах, — так банально відповіла нам речниця міськради Мар'яни Зварич.

Насправді — справа не в папері. Ми перевірили кілька терміналів у різних мікрорайонах. Так, у терміналах на зупинці «Центр» функція купівлі квитка була неактивною, те саме на зупинці «Кооперативний коледж».

Проблема № 2: гроші взяли — квитка не дали

У терміналі на вул. Мазепи, 28 придбати разовий квиток вдалося. Однак тут вилізла друга проблема — після оплати термінал не видає роздрукований квиток.

На екрані висвітлювалося віконечко «Роздрукувати», але натиснути

на нього не можна. Також з'явився QR-код, відсканувавши його, відкрилося посилання на сайт «Файна карта», але перейти по ньому було неможливо. До того ж, не всі тернополяни мають телефони з можливістю відсканувати QR-код.

Проблема № 3: термінали не видають решти

Термінали не видають решти. Тобто якщо у вас в кишені однією купюрою 20, 50, 100 чи більше гривень, за один квиток ви значно переплатите.

Проблема № 4: проїзні продають не всюди

Із неперсоніфікованим електронним проїзним можна платити на гривню менше. Але, як ми переконалися, електронний проїзний є

**До нових правил
проїзду у
громадському
транспорті не були
готові ані пасажирів,
ані водії та кондуктори**

не в усіх магазинах, де його мали б продавати. Так, в продуктовому магазині у Центрі продавчиня пояснила, що всі електронні проїзні розкупили ще 30 вересня. І коли вони будуть, продавчиня не знає.

Проблема № 5: водії далі беруть готівку

Багато людей досі не розуміють нових правил проїзду. Наприклад, що розраховувати пасажирів готівкою — водіям зась. Ми спробували розрахуватися готівкою у кількох маршрутках та тролейбусах. Ось що ми побачили.

Автобус № 6

Водій категорично відмовляється взяти готівку та пояснює, що з 1 жовтня це робити заборонено.

Маршрутка № 3

А водій цієї маршрутки виявився не таким принциповим.

— Сьогодні ще можна, — відповідає водій.

Журналіст дає 10 гривень та про-

ходить у салон. При цьому квитка він, очікувано, не отримує. Тобто водій попри заборону має «лівак».

Автобус № 29

Водій відмовляється взяти готівку і просить здійснити оплату «Файною картою», або ж безконтактною картою, що ми і зробили.

Маршрутка № 19

Водій відмовився брати готівку. Тому ми розрахувалися «Файною картою» і безконтактною картою та стали свідками низки обурень з боку тернополян, адже інформації про нову вартість тарифу в маршрутці ніде не було написано.

Проблема № 6: водій забрав квиток у пасажирів

Маршрутка № 14

Один з журналістів пробував розрахуватися безконтактною картою, термінал її не зчитував, але за 10 гривень готівкою водій пропустив пасажирів. Другий журналіст показав разовий квиток. Та водій... забрав його, а на вимогу віддати квиток відповів:

— А чим буду відчитуватися?

— Так тепер я маю забрати цей квиток, бо можу ще робити пересадки, — пояснює журналіст.

— А що в мене лишиться? — пояснює водій.

— Якщо контроль попросить квиток? — апелює журналіст.

— Я покажу, що ти дав мені квиток, — відповів водій.

Проблема № 7: пасажирів виганяють Тролейбус № 2

Кондукторка не розраховує готівкою пасажирів і тих, хто не має як розрахуватися, просить вийти.

Ми стали свідками, як у салон зайшов іноземець. Кондукторка попросила розрахуватися чи показати квиток. Той не зрозумів її і дав 10 гривень, кондукторка їх не прийняла.

Іноземець спробував порозумітися з нею. Та ж виштовхала його з салону.

Проблема № 8: не розуміють, як працювати

Тролейбус № 11

Водії та кондуктори чи не кожному другому пасажирі пояснювали про нові правила

Деякі кондуктори і самі не розуміли правил поїздки за допомогою «єдиного квитка»

Коли журналіст показав кондуктору квиток з минулої поїздки і ще не минуло пів години (отже, може їхати безкоштовно) той спочатку нічого не зрозумів. Взявши квиток другого журналіста, який його валідував у цьому тролейбусі, та квиток першого, він присів та хвилин п'ять порівнював їх, а потім віддав назад.

Проблема № 9: якщо картка без чипа — йдіть пішки

Якщо немає Файної картки і банківської з чипом, чи приїхали вперше у місто, чи людина старшого віку — умови в тернопільському транспорті поки не для вас.

Проблема № 10: стан маршруток і далі жалюгідний

Плату за проїзд підняли, нові умови оплати змінили, а стан маршруток не змінився. У більшості з них іржаві двері та салон. Підлога латана металевими пластинами, а про чистоту не доводиться й говорити. Як зауважують самі перевізники, про підвищення

комfortу чи придбання нового транспорту поки не йдеться. Лише, щоб вижити!

Якщо ви без квитка — хто винен

Хто ж несе відповідальність за розрахунок пасажирів готівкою — водій чи перевізник? І чи несуть таку взагалі? Запитаємо у речниці міськради Мар'яни Зварич.

— Відповідальність за безквитковий проїзд несе пасажир. Ми рекомендуємо оформити картку тернополянина або проїзний квиток, або скористатися банківською картою, — відповіла вона.

Висновок

На жаль, ані влада, ані тернополяни, ані водії з кондукторами та перевізниками виявилися неготовими до змін у проїзді.

Одноразові квитки купити проблематично, деякі водії самі не розуміють, що робити з одноразовими квитками, а багато людей досі не знають, що в Тернополі діють нові правила проїзду та нарікають на їх складність та непрактичність.

ЧОМУ ПУСКАЮТЬ СТОРОННІХ

Безпека ■ Ми перевірили, як працює охорона у школах, чи вдасться сторонньому пройти у навчальний заклад. Як думаєте — чи в безпеці ваші діти протягом дня?

ФЕДІР ВОСІНСЬКИЙ, 096-46-81-758,
FEDIR.VOSINSKYI@GMAIL.COM

Для нашого експерименту ми вибірково обрали 10 шкіл у різних районах Тернополя. Наскільки легко чи навпаки — важко туди потрапити? Тим паче зараз, коли через пандемію в закладах заборонили навіть відвідування батьків, чому пускають сторонніх?

У 2018-му ми також проводили цей експеримент. І тоді журналістську редакцію без проблем пропустили практично в більшість закладів. А як тепер? Наш експеримент ми проводили 29 та 30 вересня (!).

Школа № 9

Зайшовши всередину, охорони журналіст не помітив, взагалі ніякої. Можливо, охоронець відійшов у туалет, адже справа від входу був столик, за яким, ймовірно, мав би хтось сидіти. Пройшовши коридорами, журналіст безперешкодно вийшов зі школи, без жодного зауваження.

Ми хотіли запитати у директора школи, чому пускають всіх підряд, він відповів, що зайнятий і говорити не може. Після того трубку не піднімав.

Школа № 12

При вході сиділа жінка, яка стежить за тим, хто заходить та виходить. Зайшовши всередину, журналіст поглянув їй в очі, привітався та пішов коридорами. Коли до моменту, щоб зникнути за поворотом в коридор залишалося два метри, жінка запитала.

— Куди йдете? — питає вона.

— Дружина послала забрати дитину, — відповідає журналіст.

— Ми взагалі-то не пускаємо, вони (вчителі) виводять самі. А дитина на групі?

— Так, — відповідає журналіст в надії, що більше питань не буде, і він зможе пройти.

— Як прізвище? Зараз подзвонимо, — каже жінка і тягнеться до телефону.

На цьому моменті журналіст розповідає, що його дитина в цій школі не навчається, а пройти він хотів задля експерименту.

Жінка на вахті розповіла, що час від часу батьки намагаються пройти всередину, але всіх просять чекати на вулиці.

— Всередину можуть пройти тільки батьки інклюзивних дітей, яких, будемо так казати, треба віддати «із рук в руки», — пояснила жінка. — Для інших ми маємо телефони викладачів, дзвонимо, а ті приводять дітей.

Директор закладу Надія Гуцал пояснила, як дбають про безпеку учнів у них.

— Охоронця у нас немає, чергують щоденно три працівники. Пропускаємо учнів старших класів — у масках, учні початкової школи можуть проходити без масок. Школа в нас невелика, і ми зі своїми завданнями справляємося.

Школа № 16

Заходимо ще в одну школу, що розташована на масиві «Дружба». Зліва від входу — стіл охорони, а за ним сидить жінка та спілкується зі ще двома.

Намагаємося пройти, не притягуючи зайвої уваги до себе та максимально швидко дійти до коридору. На півшляху чуємо голос жінки за столом охорони.

— Куди? — запитує вона.

— Дружина послала забрати дитину з першого класу, — відповідаємо.

— А прізвище вчительки чи номер знаєте? У нас не можна прохити, — пояснює жінка.

— Ні, не маю. Але зараз дружину наберу та запитаю.

Директор закладу Руслана Базунова запевняє, що стороннім до них — зась.

— У нас діє жорстка пропускна система, а тому коли батьки хочуть забрати свою дитину зі школи, мають почекати надворі, а вчителі, якщо це дитина початкового класу, приводять її. На вході в нас чергу-

дається на директорів шкіл, саме вони мають забезпечити комфортне середовище для навчання. В управлінні освіти та науки регулярно проводять бесіди та заходи з директорами щодо запобігання розповсюдження ковіду та й загалом безпечності навчання у школах. Безпечне середовище — це не тільки школа, але й університети, ДНЗ тощо.

ОЛЬГА ПОХИЛЯК,
НАЧАЛЬНИЦЯ
МІСЬКОГО
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ
ТА НАУКИ

— Під час карантину батькам чи стороннім особам у школу прохити заборонено. Туди мають право заходити тільки учні та вчителі. Відповідальність за пропуск покла-

ФОТО ФЕДІРА ВОСІНСЬКОГО

Наш журналіст спробував пройти у тернопільські школи. У які з них потрапити вдалося без проблем? Дивіться відео на сайті «20 хвилин» у середу, 6 жовтня, о 19.00

ють техпрацівниці, які й дивляться, аби ніхто зі сторонніх не пройшов. Поки що таких випадків у нас не було, щоб невідомі потрапили всередину, — пояснює вона.

Школа № 24

Заходимо у навчальний заклад. Біля входу — нікого, не бачимо і місця для охоронця. Журналіст проходить кілька метрів, і з кімнати біля входу виходить жінка та запитує, куди він прямує?

— Ви є охоронцем? — запитує журналіст.

— Я чергова, — відповідає вона.

— Маю забрати дитину з першого класу до стоматолога, попросила

**Під час карантину
батькам чи стороннім
особам у школу
проходити заборонено.
Відповідальність
несуть директори**

дружина, — пояснює журналіст.

— Подзвоніть до вчительки, нехай вам виведе, бо в школу заходити не можна. Маєте номер вчительки?

— Я наберу до дружини і попрошу номер. Дякую.

Після діалогу журналіст виходить зі школи, у яку, як бачить, потрапити просто так не вдасться.

Директор Ігор Каразія пояснює, що ситуації бувають різними, тому обмежили прохід у школу. Кожного ранку біля входу в навчальний заклад чергують вчителі, які забирають дітей та проводять їх до класів.

Якщо батько дуже хоче зайти, наприклад, його дитина боїться, то дозволяють пройти, але тільки в масках, — наголошує керівник. У школі є два входи, після першого уроку один вхід закривають, а на другому стоїть чергова.

Школа № 4

Одразу біля входу сидить чергова. Журналіст підходить та розповідає ту ж байку.

— Добре, біжіть, — каже вона.

І все. Ось так просто невідомий пройшов у школу та розгулював коридорами. І це при тому, що на вході є оголошення «Вхід батькам у заклад освіти заборонений». Не говорячи вже про сторонніх!

Журналіст кілька разів телефонував до директора. Але зв'язатися із нею не вдалося. Якщо вона надасть коментар, обов'язково опублікуємо.

Школа № 5

Надворі бачимо батьків, котрі чекають на своїх дітей. Журналіст пробує пройти всередину, але біля входу зустрічає охоронця.

— Маю забрати дитину до стоматолога, — пояснює журналіст.

— Вчителі виводять дітей, — відповідає охоронець.

— Тобто всередину зайти не можна? — запитуємо.

— Ні, не можна.

ТНБК № 2

Тут журналісту пройти було дуже легко, навіть попри те, що біля гардеробу зустріли старшого хлопця. Ми лиш пояснили, що маємо забрати дитину зі школи до стоматолога. На вході таблиця: «Стороннім вхід суворо заборонений».

Згодом ми поговорили з директором Інною Іванюк

— У головний корпус можна увійти з двох входів. Та сторонні не пройдуть. За контролем слідує працівник гардеробу, оскільки охоронця у нас немає. Батьки проводять дітей до входу, їх забирає вчитель початкових класів. Тому все дуже суворо. Якщо потрібно зв'язатися з батьками, для цього до них телефонують. Щодо того, що ви пройшли всередину, таке може бути. Працівниця могла відійти. Таке буває. Я мрію, що в нас буде охорона, але аж такої фашистської дисципліни в нас немає, — наголошує вона.

Гімназія ім. Франка

На шляху журналіста було дві перепони: ланцюжок, що забороняє прохід далі, і чергова. Журналіст

пояснив, що хоче забрати до стоматолога свою сестру, яка нібито навчається в сьомому класі.

Жінка розпочала дуже довго розпитувати, у якому кабінеті вчиться сестра, а коли журналіст пояснив, що може до неї набрати, чергова пояснила, що учні здають всі телефони перед початком уроку. Тому єдине, на що міг розраховувати журналіст — почекати у вестибюлі до перерви.

— Без дозволу чергового сторонні не можуть зайти всередину. Виняток може бути, коли люди просяться в туалет, але навіть в цьому випадку чергові дивляться на їхню поведінку, — каже директор Анастасія Крижанівський. — Під час карантину, якщо хтось просить зустрічі зі мною чи іншим вчителем, виходимо у фойє. Хоча можуть бути і екстрені ситуації, коли батькам необхідно пройти.

Школа № 19

Журналіст без перепон зайшов усередину та пройшов коридорами. При тому, що біля входу він помітив двох чоловіків, які розмовляли. Вони на нього уваги не звернули. Зв'язатися з директором ми не змогли. Готові опублікувати коментар.

Лицей № 21

Зстрічаємо жінку, що чергує біля входу. Розповідаємо історію про сестру, яку потрібно забрати.

— В кого вона зараз? — запитує.

— Зараз наберу до дружини, — відповідає журналіст.

— Я не знаю, до якого вчителя вас вести, — пояснюють.

Принаймні, цього разу у цей заклад ми так просто не пройшли.

— У нашій школі діє порядок, відповідно до тих карантинних вимог, що затвердив Кабмін. Батьки не мають можливості зайти всередину, оскільки ми розуміємо, що це наразі неможливо, — говорить директор Марія Гудима.

Отже, із 10 закладів ми могли без проблем потрапити в половину з них. В інших або не пускали категорично, або за певних умов.

ОСІННІЙ СИНДРОМ У ДІТЕЙ

Здоров'я ■ Медики радять в осінній період приділити максимальну увагу, аби зміцнити імунітет дитини перед зимою. Що потрібно виконувати і чого не варто робити? Читайте в матеріалі

НАТАЛІЯ СУМСЬКА

Другий місяць осені, час, коли організм, особливо дитячий, чи не найбільш вразливий до зміни погоди, зростання фізичних і розумових навантажень та інших факторів. Осінній синдром, про який так часто говорять дорослі, насправді дуже виражений і в дітей.

На зміну сонячним дням прийшли пронизливі вітряні дні, які стали значно коротшими. А скорочення світлового дня, як відомо, викликає зниження в організмі вмісту гормону серотоніну. Його ж називають «гормоном щастя». У результаті, як дорослі, так і малюки частіше дають негативну оцінку оточення світу. Тому найближчий супутник осені — депресія, відзначає лікар-педіатр педіатричного відділення № 3 КНП «Тернопільська міська дитяча комунальна лікарня» Галина Ганчик.

— Не дивуйтеся, у дітей також буває депресія. Крім того, осінь — це і час загострення різних хронічних недуг. «Прокидаються» бронхіти, пневмонії, гастрити, холециститу, панкреатити, захворювання серцево-судинної системи, з'являються нові несподівані недуги, — говорить вона. — Надто часто спостерігаємо запалення дихальних шляхів, яке пов'язане з різкими перепадами температури: було спекотно, стало холодно. Ослаблений організм не може впоратися з холодним повітрям, саме тому починають виникати застуда та інші захворювання. Саме в цей час дуже актуальна профілактика застуди у дітей. Багато хто з малюків йдуть перший раз у дитячий садочок або школу, а в зв'язку з цим кількість хворих збільшується в рази.

Що робити, аби не захворіти

Що ж робити задля профілактики? Аби не захворіти і зміцнити імунітет дитини перед зимою? Про це часто запитують батьки у педіатрів.

— Кожен день, не дивлячись на погоду (чи то світить сонце, чи то падають сніг або дощ), дитина має перебувати на свіжому повітрі. Щонайменше дві години, а то й більше. Бажано годину до обіду, а другу — після обіду. Більше краще, менше — ні. Важливим методом профілактики є вживання вітаміну Д. Зараз сонця дуже мало, ділянки шкіри більше закриті, тому мусимо штучно да-

вати вітамін Д у таблетках чи краплях, залежно від віку, — радить пані Ганчик. — Слід враховувати і те, що восени вранці і ввечері прохолодно, а вдень може бути по-літньому тепло. Тому слідкуйте за тим, щоб дитина була одягнена по погоді. Не кутайте, але одягайте малечу таким чином, що якщо буде жарко, то верхній одяг можна буде зняти і навпаки. Перегрів, а потім різке охолодження, сприяють захворюванням.

Яке повинне бути харчування

Осінь — це період, коли наш організм запасається енергією, щоб у всеозброєнні зустріти холодну зимову пору. Організм по-різному витрачає енергію в різні пори року. Восени підвищується загальне споживання калорій за рахунок жиру та простих вуглеводів. У період адаптації дітей у школі чи садку, у раціон дитини потрібно включати овочі і фрукти нового врожаю.

— Ми вже маємо коренеплоди, капусту, гарбуз, болгарський перець, яблука, груші, айву. Всі ці продукти запобігають виникненню авітамінозу, зміцнюють імунну систему, містять біологічно активні речовини, що так потрібні зростаючому організму, харчові волокна, що нормалізують роботу шлунково-кишкового тракту, а також полісахариди, які під-

Головним аспектом для кожної дитини є атмосфера в родині, коли ранок починається з тепла, ласки та посмішки

тримують нормальну мікрофлору кишківника. Овочі та фрукти підвищують рівень гемоглобіну, результативно лікують простудні захворювання на будь-якій їх стадії. Солодощі бажано замінити на будь-які ягоди — сухі або свіжі (калинку, журавлину, малинку, шипшину, лохину, горобину). Це буде надто корисним. Корисним перекусом для дітей будуть горіхи. Активно працює мозок, тому останні повинні стати невід'ємними в раціоні дитини. 50 грамів на день — обов'язково, — продовжує педіатр.

Лікар радить давати дітям натуральні соки, чаї з плодів шипшини, калини та горобини. До раціону малечі також варто додати моркву, картоплю, боби,

капусту, квасолю, зелену цибулю, шпинат і горох. Усі вони корисні для активності головного мозку. Добре готувати з них салати, пюре, муси, соки, варити компоти, вживайте свіжими. Якщо ви надаєте перевагу салатам, то заправкою обирайте рослинну олію. Заморозьте свіжі фрукти, овочі і ягоди, щоб взимку можна було додавати у страви для дітей. І обов'язково стежте за достатнім споживанням води, чистої, джерельної. Не соків та компотів, а простої води.

Скільки спати і вчити уроки

Для будь-якого організму, і дитячого також, важливе правильне чергування фізичної та розумової активності. Зверніть увагу на таблицю рекомендацій спеціалістів, скільки часу потрібно відводити на домашнє завдання, відпочинок тощо.

— Якщо говоримо, наприклад, про семирічного, то на виконання домашніх завдань потрібно витратити не більше години, активний відпочинок — три з половиною, пасивний — дві з половиною. І нічний сон — не менше 11 годин, — говорить Галина Ганчик. — Ми не рекомендуємо в перші два місяці осені вести дитину в різні секції, важливо дати їй адаптуватися до зміни режиму дня, шкільного навантаження. Коли справи йдуть добре, коли нема розладів травлення чи інших проблем, пов'язаних з іншими функціями організму, тоді можна відвідувати додатково гуртки чи спортивні секції.

Головні болі і втома можуть бути пов'язані з поставою. Стежте за тим, щоб син або донька рівно тримали спину під час виконання домашнього завдання, а також носили шкільний рюкзак завжди на обох плечах. Зберігати активність і хороший настрій дитині допоможе міцний імунітет. Для його підтримки потрібні заняття фізкультурою.

Чи потрібні полівітаміни

Крім того, медики відзначають психосоматичні розлади на фоні першого відвідування дошкільного чи загальноосвітнього навчального закладу. У 80% випадків батьки самостійно можуть впоратися із ситуацією. Якщо є розлади психоневрологічного характеру, чи дитина має інвалідність, у такому випадку потрібна корекція спеціаліста. Аби малеча без стресу, погіршення стану здоров'я пішла в колектив.

Полівітаміни самостійно купувати не варто, наголошує педіатр. Їх призначають лікарі лише за потреби.

— Коли є проблеми в роботі органів травлення чи органів дихання, анемії, вроджені патології, тоді ми даємо синтетичні поліві-

— Зміцнюйте імунітет дитини восени, аби не хворіти взимку. Зверніть увагу на раціон та фізичну активність, — радить Галина Ганчик

таміни, — говорить спеціаліст. — Коли ж у дитини правильне та збалансоване харчування, повноцінний і адекватний режим дня, у неї нема супутніх захворювань, то і нема сенсу купувати полівітаміни.

Варто наголосити і про використання противірусних засобів. Доказових ліків від вірусів немає, наголошує Галина Ганчик. За її словами, ситуація з пандемією коронавірусу показала, що наш фармацевтичний ринок не зміг представити жодних дієвих препаратів, які дали б можливість захистити від ковіду.

— Так само і грип, і аденовірус, і інші гострі респіраторні вірусні інфекції. Немає таблетки, яка би діяла стійко проти них. Рослинні, синтезовані чи штучні лікарські засоби... На мою думку, імунітет краще бореться з різними недугами, коли він дозрілий та зміцнений. Активно формується імунітет в період від 4 до 6 років. Тому такі дошкільнята найбільш потерпають від ГРВІ, — наголошує педіатр.

Оскільки ми далі продовжуємо жити в карантинних умовах, а пандемія не завершилася, важливо звернути увагу і на дотримання правил гігієни. Мити руки після приходу з вулиці, магазину чи навчального закладу, після відвідування туалету — потрібно обов'язково. Демонструйте на власному прикладі, вчіть правильно мити руки. Важливо — не давати дітям антисептики, краще — все ж таки помити руки з милом під проточною водою. На фоні використання антисептиків, тернопільські медики відзначають ряд шкірних захворювань у малюків, пов'язаних саме з використанням різних антисептичних засобів.

І на кінець, чи не найбільш головним аспектом для кожної дитини є атмосфера в родині, коли ранок починається з тепла, ласки та посмішки. Тому даруйте одне одному лише позитивні емоції. А гарним джерелом серотоніну восени може бути горнятко ароматного какао. Хай усі дітки будуть здорові!

ДІЗНАЙСЯ БІЛЬШЕ ПРО РОБОТУ МІСЬКОЇ ДИТЯЧОЇ ЛІКАРНІ, ВІДСКАНУВАВШИ QR-КОД.

ВДОВА ВИМАГАЄ ПРАВДИ: ЩО ПРИХОВУЄ ВИНУВАТЕЦЬ НІЧНОЇ ДТП

ДТП ■ На п'ятий день після ДТП 49-річний Ігор Крицак помер у лікарні. Вдова каже, що досі не почула ані правди, ані слів вибачення від того, хто забрав життя її чоловіка. А справу вже передають до суду. Що, на її думку, не так?

ІРИНА БЕЛЯКОВА, 067-747-28-44, IRYNA.BELIAKOVA@GMAIL.COM

Чи були перегони у нічному Тернополі, які призвели до ДТП? Чому поліція не вилучила відео з камер спостереження, які б це доводили? Чому підозрюваний у скоєнні смертельної ДТП перебуває на волі? І чому ніхто не каже їй правди? З цими та чималою кількістю інших питань вдова Надія Крицак прийшла до редакції. Адже, каже, поставити їй більше нікому. Тим більше, що обвинувальний акт днями збираються направити до суду, хоча після самої ДТП минуло півтора місяця. Вдова боїться, що справу надто швидко передають до суду і таким чином винуватець зможе уникнути покарання.

Спідометр заклинило від удару

49-річний Ігор Крицак помер на п'ятий день після ДТП у реанімації. В його авто на шаленій швидкості врізалась Mazda. Нагадаємо, аварія сталася 7 серпня 2021 року на вул. Кривоноса у Тернополі, близько 23.30. Там зіткнулись Geely і Mazda.

— Чоловік завіз мене до мами, а сам повертався додому, — розповіла вдова Ігоря Крицака пані Надія. — Саме на Кривоноса в наше Geely врізалась Mazda, яка буквально летіла. Ігор їхав зі швидкістю 27 км/год. — саме така швидкість залишилась на спідометрі, який заклинило після удару.

Від удару Geely відкидає на протилежний бік і розвертає. Травми, які отримав її водій, були надто важкими. Медики ще п'ять днів боролись за його життя. На жаль, врятувати водія, у якого був перелом шиї та якому «розірвало» спинний мозок, не змогли.

— За кермом Mazda був Артем З. Там ще було одне авто — синій MINI Коорег. Скоріш за все, дружки влаштували нічні перегони. Про це принаймні говорять очевидці ДТП. Люди розповідали мені, що дві автівки «летіли» разом. А свідок-таксист розповідав, що обидві його обігнали. Швидкість була поза 120 км/год.

За іронією долі, за кермом MINI Коорег був Андрій М., однокласник сина загиблого Ігоря Крица-

ка. Саме в цю автівку, розповідали очевидці, пересів Артем одразу після ДТП, і вона рвонула з місця. Патрульні, які прибули на місце, намагались наздогнати втікача, та це їм не вдалось. А Андрій, каже пані Надія, вже не раз ставав фігурантом «криміналу», проте завжди виходив сухим із води. У справі цієї ДТП він проходить свідком.

«Молись, щоб Ігор вижив»

«Вибачте» від підозрюваного у скоєнні ДТП Артема З., каже пані Надія, вона так і не почула. Ні, вони бачились з чоловіком — і не раз. Він приходив, коли Ігор був у реанімації. Питав, може, чимось допомогти. Тоді Надія Грицак порадила йому молитись, аби Ігор вижив.

Тим часом суд обрав підозрюваному у скоєнні смертельної ДТП міру запобіжного заходу — домашній арешт у нічний час.

— Я хочу знати правду: були перегони чи ні, чи вони так розважались тієї ночі разом зі своїм другом. Артем З. стверджував спочатку, що їхав зі швидкістю близько 70 км/год. Більше того, запевняв, що це Ігор виїхав на зу-

За іронією долі, каже вдова, одним з учасників ймовірних нічних перегонів виявився однокласник сина загиблого Ігоря

стрічну. Коли діватись було нікуди, зізнався: на зустрічну виїхав він, а швидкість була близько 120 км/год., — каже пані Надія.

Зізнався про шалену швидкість вже тоді, коли допитали таксиста. От саме точну швидкість обох авто хочуть знати і потерпіла у справі вдова, і її адвокат Олександр Нюня. Тому подали клопотання щодо проведення експертизи, яке слідчий відхилив.

Що каже адвокат?

Потерпілими визнані дружина загиблого Ігоря Надія, літня мати і син покійного і брат, який через інвалідність прикутий до ліжка. І за братом, і за матір'ю доглядав Ігор. Зараз це все впало на руки

ФОТО ІРИНИ БЕЛЯКОВОЇ

Найбільше, каже вдова, її турбує те, що обвинувальний акт найближчими днями хочуть передати до суду

Надії. Розтрощене вщент і авто.

Щодо підозрюваного, каже адвокат, — він вдівець. Подружжя розлучилось ще до смерті дружини. Він заявляє, що в нього малолітня дитина на утриманні. Чомусь суд при визначенні міри запобіжного заходу це врахував, відправивши його під домашній арешт у нічний час. Жодних компенсацій потерпілі не отримали.

Чому відмовили в експертизі

У поліції підтвердили, що ДТП сталася вночі з суботи на неділю, що патрульні намагались наздогнати авто, в якій утікав Артем з місця ДТП, проте не змогли. І що підозрюваний сам з'явився у поліцію у понеділок, написав пояснення, що був учасником ДТП. У нього взяли зразки крові та направили на експертизу щодо стану алкогольного сп'яніння. Експертиза слідів алкоголю не виявила.

— Є покази таксиста, він розповів, що його того вечора на великій швидкості обігнали дві автівки, проте одразу він не міг точно назвати марки, — розповів заступник начальника відділу комунікації головного управління Нацполіції в області Андрій Васирик, посилюючись на слова слідчих, які розслідували цю ДТП. — Але коли таксист під'їхав на місце ДТП, переконався: один з учасників точно обганяв його, і що швидкість його авто була не меншою за 120 км/год. І що рухалося це авто по зустрічній. Інші свідки на місці події бачили два пошкоджених автомобілі та MINI Коорег синього кольору. Один з учасників ДТП сів у це авто і поїхав з місця пригоди.

Спочатку водій Mazda, який покинув місце ДТП, вказував, що

Вдова із адвокатом подали клопотання про проведення автотехнічної експертизи, але їм у цьому відмовили

швидкість його авто була близько 70 км/год. Згодом він змінив покази, кажуть у поліції. І додали, що підозрюваний визнав свою вину.

Щодо клопотання, яке заявила потерпіла сторона і яке слідчий відхилив, у поліції запевняють: нагальної потреби у її проведенні немає. Експертизу, проведення якої вимагає потерпіла сторона, проводять у виняткових випадках. І лише у Києві і Львові. Востаннє, коли слідчі звертались за її проведенням, чекали на результати понад 9 місяців. То навіщо тягнути справу і витрачати час? Доказів більш, ніж достатньо, аби чоловіка засудили. Чи піде до в'язниці — вирішуватиме суд.

Щодо патрульних, які не увімкнули камеру, пояснили.

— Патрульна надавала допомогу потерпілому, там камера була ввімкненою, — розповів Андрій Васирик. — Люди кричали, що їд бігом, бо водій тікає, тому патрульний сів у службове авто і поїхав

наздоганяти MINI Коорег. Часу, аби вмикати камеру, не витрачав.

Ми почули і думку підозрюваного Артема З. через його адвоката.

— Підозрюваний повністю визнає свою вину і намагається примиритися з потерпілими, — зазначив адвокат Борис Шкільняк. — Інші відомості досудового розслідування слідчим заборонено розголошувати.

До речі...

Кілька тижнів тому мешканці «Дружби» повідомляли редакцію про вечірні та нічні перегони у цьому мікрорайоні, щоправда йшлося про мотоциклістів. Тому просимо управління патрульної поліції в області та патрулі звернути увагу та припинити нічні перегони на вул. Мазепи, Бережанській та Львівській. Принаймні ці вулиці вказують наші читачі.

Ми й надалі стежитимемо за розвитком цієї ситуації та повідомлятимемо про все читачів.

ІСТОРІЇ ВЧИТЕЛІВ РІЗНИХ ПОКОЛІНЬ

Свято ■ З нагоди професійного свята ми зібрали життєві історії вчителів з міст і сіл області. Усі вони – вчать різним предметам у різних школах, але їх об'єднує любов до своєї роботи і до своїх учнів

МАРІЯ БОЧАН, MARIIA.BOCHAN@GMAIL.COM, 096–286-68-23

День працівників освіти або День учителя відзначається щорічно в першу неділю жовтня. Ми зібрали історії різних вчителів Тернопільщини: розповіді про професію, приємності і складнощі у роботі. Безумовно, це лише

поодинокі історії. І в одному тексті не вмістити розповіді про всіх. Але, без сумніву, кожен вчитель заслуговує на подяку за свою нелегку працю.

Треба бути вчителем-мрійником, бо робота схожа на мистецтво

Ганна Чаповська — директорка Лозівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів. Вчителька української мови і літератури. За плечима у жінки вже 43 роки вчителювання. З теплотою пригадує, коли вирішила стати вчителем.

— Це було у другому чи третьому класі. Я дуже хотіла бути вчителькою. По сусідству жила вчителька фізики, я хотіла рівнятися на неї. Але вчителькою фізики я так і не стала (сміється — прим. ред.). Дуже люблю дітей. Кажуть, коли

діти біжать по школі, то жабонять, як гірські струмки: так само радісно. Вчителювання для мене — це мистецтво, — ділиться пані Ганна. Уже багато років педагог поєднує адміністративну посаду із вчителюванням.

— Директором я стала у 1987 році. Коли ще мала уроки, то, безперечно, це складно. Адже обов'язки директора — специфічні, директор — це перш за все менеджер, — каже пані Ганна. Лозівська школа славиться вели-

кою матеріально-технічною базою і має такі новинки, яким позаздрять у місті. Ганна Чаповська розповіла, що насправді — це робота команди.

— Ще у 1989 році перші комп'ютери прийшли у нашу школу. З того часу я старалася, щоб школа мала все. Переймала досвід в інших країнах. У нас дуже добре технічно оснащені кабінети, де навчаються діти. Розумні дошки є майже у кожному класі. Є спеціальний клас, з якого можна керувати обсерваторією. Усі стараються для школи: від місцевих спонсорів і вчителів до голови ОТГ, — підсумовує вона.

Система освіти як в селі, так і в місті, а також учні невпинно змінюються.

— Я бачу тільки позитиви у змінах серед дітей. Ніколи не нарікаю, бо молодь йде вперед і треба йти разом з нею. Діти зараз за рівнем культури і знань стоять набагато вище, ніж колись. Це закономірно: це закон природи, — розповідає жінка.

Нехай славиться і світиться учительське ім'я!

Віра Пасіка — вчителька математики у Гумніській школі І-ІІ ступенів, яка на базі Тербовлянської школи № 1.

Стаж роботи в освітній сфері 47-ий рік! Зараз у школі є орієнтовно 50 дітей.

— На початку моєї роботи у школі налічувалось більше 170-ти дітей. Я випустила щонайменше п'ять випусків, — каже педагог.

Пані Віра вирішила стати вчителем ще з раннього дитинства.

— Школу я люблю із самого дитинства. Школа виховує, навчає, дає путівку в життя. Працювати

у школі — нелегко. Потрібно бути терпеливим, а найголовніше — любити дітей. Коли я вчилася у молодших класах, то прикладом для мене була моя перша вчителька Богдана Павлівна Вітвіцька, на жаль, вже покійна. А у старших класах прикладом для мене став мій класний керівник, теж учитель математики — Володимир Васильович Понятишин. Ви розумієте, чому я обрала саме математику (сміється — прим. ред.), — згадує жінка.

Про обрану професію вона не шкодувала ніколи.

Вчителі хочуть чесно і спокійно працювати

Жанна Голик — вже 35 років викладач фортепіанного відділу в Лановецькій міській дитячій музичній школі. Про доленосний момент вибору професії вчителька пам'ятає, як зараз.

— Це завдяки моїй сестричці Людї: саме вона мені привила любов до музики. Я почула, як вона грає на фортепіано, мені це дуже сподобалося. Раніше і гадки не мала вступати в музучилище. Я приходила в гості до сестри, забиралася на тумбочку, бо була мала, виймала всі ноти і «грала». Завдяки їй я вже 35 років працюю вчителькою музики у Ланівцях, — розповідає педагогиня.

Про обрану професію Жанна Голик не шкодувала ні дня.

— Жодного дня і жодної секунди буквально до 1 вересня цього року. Бо вчителювання — це моє хобі,

моя робота, моє життя. Я люблю дітей, а діти люблять мене, що може бути краще? — запитує вчителька. — А ось з 1 вересня все наче «обрубалося» у моїй душі та моїх ідеалах як вчителя. Один відчай. Це питання до місцевих чиновників і до їхньої поваги до наших педагогів. Включно з тим, що при владі. Держава має поважати педагогів, переконана вчителька.

— Бажаю державі, щоб вона буквально обернулася до вчителів, бо зараз ми переживаємо чорну смугу в своїй трудовій діяльності. Хочу, щоб влада зрозуміла по-людськи біди, турботи і страхи вчителів нашої школи. Ми хочемо єдиного — чесно працювати. Спокійно споглядати на те, як зі школи, якій я віддала більшу половину свого життя, виймають серце — неможливо, — говорить вчителька.

Завжди потрібно бути на рівні з учнями

Оксана Павлова-Робота — вчителька української мови та літератури, зарубіжної літератури у Збаразькому ліцеї Тернопільської обласної ради. Працює вихователем вже 11 років в ліцеї (з січня був ліцей, до того — школа-інтернат). Має заміни уроків, коли вчителі-мовники хворіють, каже жінка.

Пані Оксана теж пам'ятає про той момент, коли вирішила стати вчителем.

— Вчителем вирішила стати ще у 5 років (це в мене від бабусі, вона була педагогом). Навчала свої іграшки, а потім і друзі відвідували мою домашню школу. Коліжанка просила в старших класах, щоб я їй пояснювала матеріал з тих предметів, які їй важко давалися, подалось і мені, і їй. Ще вплинула на вибір професії і моя перша вчителька — Ольга Василівна Мокра.

Я мріяла стати такою ж розумною, доброю, широкою, — каже педагогиня. — Жодного дня не було думки, що я обрала не ту професію.

Жінка вважає, що потрібно відійти від авторитарного формату в школах.

— Суспільство зруйнувало стару систему освіти, але не створило нову. Зміни відбуваються, але дуже повільно і не завжди в кращу сторону, — ділиться педагогиня. — Вчитель повинен любити дітей, відійти від авторитарного формату і бути на рівні з учнями. Обов'язково навчити бути гнучкими, легко адаптуватися і вміти навчатися впродовж усього свого життя. Педагог зобов'язаний завжди вчитись, вміти працювати в команді, знаходити творчі рішення, мотивувати учнів, зробити так, щоб вони самі дійшли висновків.

ТЕРНОПІЛЬСЬКІ ШКОЛЯРІ ЧИТАЮТЬ 65 ТИСЯЧ СЛІВ ЗА ХВИЛИНУ

Діти ■ Ми знайшли школярів, які можуть прочитати книжку за 15 хвилин, або ж навіть менше, ніж за 5 хвилин. Ви можете в це повірити? Тернопільські учні пройшли навчання зі швидкочитання за унікальною методикою. Переконують: розуміють прочитане

ОЛЬГА ТУРЧАК, OLIIATUR9@GMAIL.COM,
097-161-41-50

Нещодавно ми розповідали про тернополянина Дениса Дереня, який читає дві тисячі слів за хвилину. Його історія зібрала десятки коментарів на нашому сайті. І здебільшого люди не вірили у те, що таке можливо.

— Я закінчив тренінг, але продовжую займатись для себе. Мої улюблені книги — пригодницькі та історичні, — розповідає хлопець. — Зараз набагато швидше та якісніше читаю. Якщо раніше 10 сторінок осилував приблизно за 20 хвилин, то зараз це займає приблизно три хвилини.

Загалом пояснити, як саме читають діти, складно, адже є аж 14 методик. Здебільшого мегашвидкочитання відбувається за методом вертикального читання. Також завдяки тренуванням у дітей покращується концентрація уваги та розширюється кут зору. Тож вони можуть бачити більший діапазон слів і, рухаючи поглядом, одразу сприймають інформацію.

Рекорд школяра — 100 тисяч слів за хвилину

Ми знайшли відео дворічної давнини, на якому тернопільський школяр Олександр Приймак показав неймовірний, на перший погляд, результат із швидкочитання. Хлопець під час чемпіонату в Києві прочитав понад 100 тисяч слів за хвилину, при розумінні 80%. Текст із 1006 слів осилив менше, ніж за секунду.

І це не вигадка. Знайомтеся з Олександром Приймаком. Зараз йому 15 років, і він школяр Тернопільської школи № 6.

— Я проходив тренінг три роки тому. До того книги читав по півроку, по три місяці. А зараз три книжки читаю лише за кілька хвилин, — розповідає хлопець. — Таким методом читав близько року, але без практики вміння зникає. І зі ста тисяч — 20 це для мене мало. Хоча і вміння дуже корисне.

Хлопець каже, що для того, аби зрозуміти суть тексту, йому варто лише на нього глянути. Але і звичним методом читання він ко-

ристується.

— Зараз я вже почав готуватися до ЗНО, і мені потрібно вловити не 70–80% від прочитаного, а повністю усе. Тому витрачаю на читання більше часу. Крім того, зосередженіше читаю художню літературу, адже там дуже важливим може бути кожне слово, — продовжує Сашко. — Наприклад, на параграф з географії в мене нині піде 3–5 хвилин. Якщо в руки потрапляє газета — її я переглядаю до 10 хвилин.

Олександр каже — вже прочитав 150 книг. Серед улюблених — «Гаррі Поттер» та «39 ключів». Остання має більше 20 частин.

— Мій рекордний час прочитання однієї частини «Гаррі Поттера» — 3 хвилини 26 секунд, — говорить він.

Один погляд — і все розумієш?

13-річні Вероніка Бутова та Каріна проходили тренінг два роки тому.

— Я прийшла на курс, коли мені було 10 чи 11 років. До того читала дуже погано. Це було близько 30-ти слів за хвилину, і з розумінням 50%. Далі почала займатись, і цей результат збільшився в рази. Пояснити, як це, складно. Просто одним поглядом вхоплюєшся за текст, і усе одразу розумієш, — розповідає Вероніка Бутова.

«Я проходив тренінг три роки тому. До того книги читав по півроку, по три місяці. А зараз три книжки читаю лише за кілька хвилин»

Навичка значно спростила дітям справи з домашнім завданням. Вони розповідають, якщо раніше витрачали на читання по кілька годин, зараз усі усні завдання роблять менше, ніж за пів години.

— Тренінги тривають три-чотири місяці. Мій найвищий результат був 80 тисяч слів за хвилину. При розумінні 90%, — каже школярка Каріна Сінко. — Після того я не займалась швидкочитанням тривалий час, але приблизно за рік

Ми зустрілися зі школярами, які пройшли тренінг «Мегашвидкочитання» і вони показали неймовірні результати

після того мені запропонували поїхати на чемпіонат. Там я отримала друге місце з результатом 10 тисяч слів за хвилину і розуміння 70%. Це дало дуже багато переваг. Оскільки домашнє завдання тепер я виконую набагато швидше і за той час встигаю зрозуміти набагато більше матеріалу.

Якщо раніше великі книги дівчина осилувала не менше, ніж за місяць. То тепер вона може просто у книжковому магазині або бібліотеці прочитати їх.

Як визначають результат

28 вересня ми зустрілися з дітьми та попросили на відео продемонструвати вміння.

На столах перед учнями розклали текст. Це робили перед журналісткою, до того ознайомитись з ним учні не могли. Текст містив понад 700 слів.

Також оцінюють і продуктивність читання: учням роздали спеціальні листки з тестами, де були питання за змістом прочитаного. Які результати показали наші співрозмовники, читайте нижче.

За командою тренера діти приступали до читання. І вже через момент він був прочитаний. Далі за формулою тренера визначає, скільки слів діти можуть прочитати за 1 хвилину. Денис показав результат 9855 слів/х в., Сашко — понад 36 тисяч слів/хвилину, Каріна та Вероніка — 18 тисяч слів.

Читають за хвилину десятки тисяч слів

Ми познайомилися з вчителькою Ніною Лозовою. Жінка навчає дітей швидкочитання на основі методик коуча Андрія Сподіна.

Олександр Приймак за хвилину читає 65 тисяч слів. Його рекорд — прочитання частини «Гаррі Поттера» за 3 хв. 26 сек.

— Три роки тому я потрапила на тренінг до Андрія Сподіна. І подумала: «Як це діти можуть так швидко читати, а я ні». Вирішила навчитись. Згодом виявилось, що у нього можна отримати сертифікат тренера та навчати інших. Тож зараз я представник навчального центру Inten, — розповідає викладачка.

Вона одразу після сертифікації могла читати 3,5 тисячі слів за хвилину.

— Якщо припиняєш читати — швидкість падає, якщо береш книжку і приділяєш цьому більше часу — знову зростає, — розповідає пані Ніна. — Методика складається із 14-ти методів читання. Це поступове навчання від горизонтального до вертикального читання. Є також чимало вправ, які розпаралелюють праву та ліву півкулю мозку, є вправи на дрібну моторику. Адже це прямо зв'язано з мисленням.

Як навчитись

Тренерка каже, що її учні щодня приділяють читанню не менше, ніж пів години.

— Якщо щодня дитина приділяє 32 хвилини читанню — поступово швидкість зростає, — продовжує вона. — Звісно, тут йдеться про читання в думках. Але звісно, і читання вголос покращується. Також важливою є і продуктивність читання. Мало лише прочитати текст, треба його і зрозуміти та запам'ятати. Тож автор методики гарантує покращення техніки та продуктивності читання втричі.

Цей навик не втрачається. І навіть, якщо дитина припиняє читати так інтенсивно, як на тренінгу — техніка читання залишатиметься на високому рівні.

Детальніше про курс мегашвидкого читання можна дізнатись на сторінці у Facebook Навчальний центр Омега.

**ВІДЕО З ПЕРЕВІРКИ
ТЕХНІКИ
ЧИТАННЯ
МОЖНА
ПЕРЕГЛЯНУТИ,
ЗА QR-КОДОМ**

БУМ НА «ФАЙНУ КАРТУ»

Стаття зібрала понад 70 коментарів на сайті 20minut.ua.

Нагадаємо, з 1 жовтня вартість проїзду в громадському транспорті Тернополя зросла. Тепер в маршрутках та тролейбусах доведеться платити від 8 до 10 гривень. Рішення прийняв виконком.

Тернополяни нарікають, що отримати «Файну карту» стало важче, адже потрібно вистояти в черзі не одну годину. Не всі у масках, та й навіть вона не рятує, коли в замкнутому просторі стільки людей. Ажіотаж, очевидно, пов'язаний зі змінами умов проїзду в громадському транспорті з 1 жовтня.

— А я от не можу зрозуміти. Хіба не можна було передбачити, що з цим запровадженням безготівкового проїзду будуть такі черги? — обурюється тернополянин Юрій. — То нехай би сюди більше працівників посадили, абошо. В мене вдома двоє малих дітей, тут купа людей і в тому, що вони не мають ковіду, я не впевнений.

У коментарях читачі не стримувалися в емоціях. Більшість людей обговорюють незручності, спричинені купівлею електронної картки. А одна з читачок написала, що пішла купувати не «Файну карту», а кросівки. Цікаво, що сам факт підвищення тарифів на проїзд у громадському тран-

ФОТО ФЕДОРА ВОСНІСЬКОГО

Тернополяни стоять годинами за «Файною картою»

спорті людей вже не обурює.

Публікуємо найцікавіші коментарі, зберігаючи орфографію дописувачів.

Думаю, готівку теж будуть приймати

Yura Rurko

Проїзні купити можна не на кожній зупинці, значить їздити можна не платити. Хай спершу доступ до проїзних зроблять і більше місць, де можна їх поповнити

Вікторія Цимбалюк

та картку тернополянина я вже зробила декілька років тому... тому це не штучний ажіотаж, це люди самі винні... ми не перше місто, де проїзд безготівковий і це добре.

Люда Кравець

А це тільки можуть отримати тернополяни чи можна ще отримати людям, які живуть поблизу Тернополя

Аліна Клейн

Таке враження, що свобода стажується в кварталі 95

Читач64

У Мукачево ще 3 роки назад можна було на будь-якій зупинці купити одноразовий квиток у автоматі, чи у будь-якій маршрутці при в ході безконтактно оплатити проїзд. Коли то буду у Тернополі... Бог його знає. Ідея зрозуміла, проте втілення криве у всіх можливих вимірах. Купила проїзний квиток і чхала на їхню карту

Оля Іванська

туристи будуть давати кеш водіям, думаю ті не будуть мати нічого проти, а потім і всі решта стануть туристами і конфлікт буде вичерпано

Даша Давидович

Я теж завтра піду купляти... зручні кросівки.

Є причина ходити на роботу пішки) В моєму випадку це реально.

Halina Tobilevych

Не всі хотіли робити карту тернополянина - то тепер нема вибору. Буде плюс в бюджет, так як картка не безкоштовна, проїзд подорожчає, а що з цього будуть мати тернополяни??? Кращих і швидших маршруток і тролейбусів ніхто не обіцяє

Оксана Чепесюк.

заповнив вчора заявку на сайті, заплатив гроші і тут мене обрадували, що для отримання через 25 днів потрібно цілу гору документів волокти... оригінали і копії паспорта, коду, довідки про місце проживання, довідку з місця роботи і цієї копії трудової... я тут електронний квиток оформлюю чи загран паспорт або кредит? може ще довідку про несудимість і воєнний квиток притягнути???? для чого такі збочення? карточку в банку швидше оформлюють і менше всього вимагають

Мар'ян Осовський

Таке враження, що раніше нікому та картка не потрібна була, а тепер всім треба. Купити проїзний там різниця в гривню на проїзд. Я один раз ще на початку тих карток зробила, мені вкрали, я заблокувала і не стала робити її більше також здається сума завищеною. Купила проїзний і вже 3 роки їжджу з ним за ту саму вартість що з картою

Anna Gural

Повний текст та усі коментарі ви можете прочитати за QR-кодом

Куди пожертвувати непотрібний одяг у Тернополі? Ми склали для вас карту

Стаття зібрала майже 30 коментарів на сайті 20minut.ua.

У статті йшлося про те, що не варто поспішати викидати речі в хорошому стані, адже можна допомогти тим, хто потрапив у скрутне становище або не має грошей, щоб купити нове вбрання чи інші потрібні речі для себе чи своїх дітей. Журналіст «РІА плюс» зібрав місця, куди можна пожертвувати речі в хорошому стані на благодійність.

У місті є кілька різних благодійних фондів, куди можна пожертвувати непотрібний одяг. Приймають дитячий та дорослий одяг, взуття. Перед настанням похолодання більш актуальні стали теплі речі. Але також потрібні ковдри, подушки, постіль тощо.

У благодійних організаціях кажуть — якщо ви потрапили в скрутне становище — не соромтесь попросити про допомогу. А якщо знаєте людей, які потребують такої помічі — розкажіть їм, де можна попросити про це.

Публікуємо найцікавіші коментарі, зберігаючи орфографію дописувачів.

ФОТО ВАДИМА ЕПУРА

Волонтери просять тернополян приносити речі в хорошому стані і в пакетах, щоб одяг не забруднився

Ці контейнери — то бізнес. Секонд процвітає. Люди віряють. Приносять. Поки дійде до потребуючих, то "волонтери" поростягають.

Юлія Золота

Взагалі-то, "непотрібний одяг" потрібно продавати на О.Л.І.К.С

Бодя Олегович

То всю тупа, якщо хочеш допомогти: піди і допоможи, для чого на когось надіятись? Побачив бомжика: віддай йому в руки. В чому проблема??

Бодя Олегович

Завжди віддаю у «Вифлеєм»

Лариса Цимарная

Як завжди, а проект, "Возлюби ближнього.", За адресою 15 Квітня, три стоїть не тільки контейнер „Одежини“, а і „Нескорені Духом“, ГО

З цього контейнера не йде на продаж, не відсортовується. Одяг і взуття ми роздаємо на вулиці, а коли погода погана, то в приміщенні.

Для того щоб люди знали подальші кроки речей, потрібно вказати на контейнері. Були випадки, що взнали, що одяг з контейнера „Одежина“, йде на продаж в магазин „Благодать“, хотів просто спалити його. Для чого влаштовувати цілі наживи? Розпалювати агресію. Напишіть на контейнері, „Продаю, маю на це дозвіл,“

Ми не „Одежина“, Згідно проекту одяг і взуття, який ми отримуємо від благодійників, йде на благодійність. Ще залишаємо на села в обмін на продукти для осіб з інвалідністю. Шкода, що про це не повідомляє Ігор Костюк. Причину хотілося би знати

Наталія Урбанська

Сама офіційна та престижна інституція у всьому світі Червоний Хрест.

В Тернополі аж три організації, куди можна пожертвувати ТОО, ТМО, ТРО

Владимир Заверуха

По вулиці Острозького ці контейнери. За ними благодійний фонд. Там тих речей битком набито. Ще й бомжі по вулиці аж до Новуса часом розтягають.

Natali Sapsay

А для чого ці речі в продажу? І хто ті гроші контролює? Якщо я здала речі добровільно для потребуючих, то прошу їх віддати задарма))))

Антоніна Шумик

Шукайте у пошуку фонд "Допомога від щирого серця"! повірте, там дійсно добрі серця

Irina Milyan

Повний текст та усі коментарі ви можете прочитати за QR-кодом

ПЕЧЕ ТОРТИ НА ЗАМОВЛЕННЯ ТА РОБИТЬ ОБШИВКУ ДО БОЙЛЕРІВ

Успіх ■ Встигнути усе і навіть більше за один день — це реально. Переконує 20-річна тернополянка Світлана Бодзінська. Із 15 років вона розпочала власну справу: робить солодощі. А ще допомагає батькові у родинній справі, яка здається зовсім не жіночою. Історію дівчини та смачні авторські рецепти читайте у матеріалі

Кондитерською справою Світлана почала займатися у 15 років. Зараз робить по 5-10 тортів на тиждень

У тренді серед кондитерських виробів зараз бісквітні торти, не менш популярними є порційні десерти

ОЛЬГА ТУРЧАК, OLIA TUR9@GMAIL.COM,
097-161-41-50

Цукерки незвичайних форм, мусові десерти різних смаків та торти з двома чи трьома поверхами. Важко повірити в те, що цю красу власноруч творить тендітна 20-річна дівчина.

Проте наша героїня Світлана Бодзінська таку справу поєднує зі ще однією роботою. А, крім того, займається благодійністю та щодня відвідує спортзал.

— Випічку на замовлення почала робити, коли мені було 16. Починала я з трендових на той час корпусних цукерок. Їх роблю і зараз, тож часто представляюсь не тільки як кондитерка, але і як шоколадьє, — розповідає дівчина. — Згодом навчилася робити кейк-лопси, мусові тістечка, капкейки, пряники, зефір та торти.

Які десерти в тренді

Ми запитали у кондитерки, які

торти зараз найбільше до вподоби тернополянам? За словами майстрині, у тренді бісквітні торти, не менш популярними є порційні десерти. Їх часто замовляють як подарунки до святкових подій.

— Якщо говорити про оформлення — то популярний мінімалістичний дизайн. Часто люди просять прикрасити торти живими квітами. Це має дуже святковий вигляд, — продовжує Світлана. — А от мастики та кольорові креми вже відходять на друге місце.

Як і у всіх інших сферах, у кондитерстві більше уваги почали звертати на те, щоб усі продукти були натуральними та не шкодили здоров'ю і фігурі. І наша героїня переконує, що солодощі можуть бути корисними.

— Їсти, пекти, замовляти десерти, які не зашкодять фігурі та за які не соромно, — це сучасно. Модними їх вважали кілька років тому. Тепер така практика — норма, — вважає дівчина. — Зараз популяр-

ними є використання чіз-крему та мусові тістечка з желатином. Багато клієнтів просять додавати до випічки ягоди та фрукти.

Усе роблю з любов'ю

Кенді-бари та торти на два-три поверхи дівчина часто робить і ночами. Зізнається, звикла до такого режиму. Доводиться жертвувати тривалим сном.

Кенді-бари та торти на два-три поверхи дівчина часто робить і ночами. Зізнається, звикла до такого режиму

— Буває, що роботи дуже багато, особливо пік був влітку, коли сезон святкувань днів народжень, весіль. А крім того, я роблю випічку і для

однієї кав'ярні в Тернополі, — каже співрозмовниця. — Зараз, коли замовлень дуже багато, я прошу прийти помічницю, але і це не рятує від безсонних ночей.

За тиждень Світлана може приготувати до десяти тортів. Каже, що уся випічка в неї лише з любов'ю. Бо десерти усе відчувають і настрій, з яким ти берешся до роботи, надзвичайно важливий.

Усе встигати — це спати 4–5 годин

Навіть важко уявити, як кондитерство можна поєднати зі ще однією роботою і навчанням. Дівчина навчається на 4-му курсі ЗУНУ за спеціальністю «міжнародні економічні відносини». Повільний ритм життя не для неї.

— Ще одна моя робота — на виробничстві у батька. Він займається опалювальною технікою. У цеху допомагаю встановлювати ізоляцію на водонагрівні баки, — каже Світлана. — Я не боюсь будь-якої

роботи, хоча багато хто дивується і каже, що ця робота не жіноча. Я стараюсь усе встигнути. Хоча часто сплю по 4–5 годин, засинаю о 12–1 годині ночі і прокидаюсь о 5-й чи 6-й ранку.

Дівчина обожає спорт. Щоденні заняття в тренувальному залі. Світлана переконує, найголовніше в житті — це бути корисною для інших. Тому не раз вона організовувала благодійні ярмарки з власними солодошами.

Зараз планує також зробити благодійний майстер-клас для дітей-сиріт.

Мотивацію дав батько

— Мій батько — успішна людина. Коли мені було 15 — він вирішив мене змотивувати і показати, як це заробляти самій. Тому кишенькові гроші я з того часу не отримую. І саме це стало поштовхом до того, аби розвиватись та вчитись заробляти самій. Зараз дуже вдячна йому за цей поштовх, — розповідає Світлана.

Спочатку було нелегко, адже всі продукти для випічки дівчина закупляла сама у Тернополі, з ними маршрутною доїжджала до Великих Гаїв. Готує дівчина вдома. Їй виділили кухню спеціально для кондитерки.

— Тоді це, звісно, не було так багато продуктів, як зараз, коли я можу за день спекти кілька тортів, але і це було нелегко, — каже кондитерка. — Але я пишалась тим, що роблю це сама.

На запитання, якою ж вона бачить себе через п'ять років, дівчина відповіла, що завжди наперед вона хоче залишатись небайдужою до проблем інших. А ще — розвиватись і йти тільки вперед.

Рецепти смаколиків від Світлани Бодзінської

Солона карамель

Інгредієнти на 200 г:

цукор — 115 г;

вода — 30 г;

вершки (жирність не менше 30%) — 100 мл;

масло вершкове — 35 г (кімнатної темп.);

сіль — 1 ч. л.

Як готувати:

Цукор і воду — карамель в сотейнику варимо до красивого янтарного кольору (дуже стежте за цим, щоб не перепалити!) Чим темніша карамель, тим більше буде гірчити. Має бути ніжно коричнева. В

іншому сотейнику розігріваємо вершки (не доводимо до кипіння, як тільки починаються малесенькі бульбашки — одразу знімаємо з вогню) Обов'язково користуємося силіконовою лопаткою, металевою заборонено, бо карамель може звернутися. І наші гарячі вершки двома частинами вливаємо до карамелі (яку зняли з вогню) та акуратно, і водночас ретельно помішуємо. Як тільки перестає бурлити наша карамель — додаємо масло обов'язково кімнатної температури! І тоді аж сіль. Також можна перебиту блендером її. Наша солона карамель готова!

Конвертики з варенням

Інгредієнти:

борошно — 700 г;

розпушувач — 1/2 пак.;

цукор — 100 г;

масло — 400 г (кімнатної темп.);

сметана — 280 г;

яйця — 2 шт. (не обов'язково, якщо не додаємо їх, то зменшуємо кількість борошна);

варення;

пудра.

Спосіб приготування:

1. Змішуємо сухі інгредієнти.
2. Розтираємо це все з маслом у крихту.

3. Додаємо сметану (я ще додала 2 яйця).

4. Як змісили тісто — розкатуємо його тонко (я це роблю одразу на пергаменті), підсипаючи борошно по поверхні та зверху тіста, щоб не прилипло до качалки чи стола.

5. Викладаємо на пергамент, вимірюємо лінійкою та розрізаємо на квадратики 5* см або *7 см.

6. Викладаємо варення та робимо конвертики, а також ми їх закріпили зубочистками, щоб воно не розвалилося при випіканні.

7. Ставимо в пічку на 10-15 хв. при температурі 180 С.

ЯКИЙ ВИГЛЯД МАВ РАНІШЕ ПАРК ШЕВЧЕНКА. УНІКАЛЬНІ КАДРИ

Минуле ■

Найпопулярніший серед тернополян парк розташований у центрі міста. Тут відпочивають місцеві та гості. Є дитячі майданчики, атракціони, кафе та зони відпочинку. Однак раніше парк мав інший вигляд

Це фото фонтану 1967 року. Він був на місці Дяді Стюпа

Це ресторан «Чайка» на острові. Тепер різних кафе, ресторанів та МАФів у парках значно побільшало

ВАДИМ ЄПУР, 068-066-80-96,
VADIMEV15@GMAIL.COM

Парк імені Шевченка почали створювати у 1950-х роках. Після Другої світової 90% міста було знищено. Довелося відновлювати навіть Став. Поруч на місці пустиря вирішили створити парк. Силами місцевої громади за підтримки міських підприємств за три роки створили парк площею в 16 гектарів, який городяни без втоми висаджували в три зміни.

Як і в інших парках, «добровільно примусово» працювали чимало студентів — пригадують тернополяни. Урочисте відкриття відбулося 19 липня 1953.

Раніше парк мав інший вигляд. На місці дитячого майданчика, де зараз стоїть Дядя Стюпа, були скульптури. В центрі працював фонтан. У фонтані — були скульптури двох козликів, внизу — жабки.

Біля фонтану стояла скульптура спортсменки. Таких скульптур у парку було кілька. Біля набережної Ставу знаходилася схожа композиція — матрос. До нашого часу зберігся лише він, але скульптуру перенесли на інше місце — до готелю «Чайка».

Гірку-ракету пам'ятає чимало тернополян. Вона була найвищою на найнебезпечніша. Не всі діти наважувалися спуститися. Батьки часто забороняли малечі підніматися на найвищий спуск. У 1975 році покриття гірки було дерев'яне.

Чимало тернополян пригадують щасливі і не дуже моменти з дитинства, які пов'язані з нею. «Пам'ятаю цю гірку. Я з'їхав у шортах, потер ноги», — пише Володимир Слободзян.

— Я ще пам'ятаю цю гірку. Каталася з братом. Мене пустив, а сам тікати. Бабуся від страху

з мамою мене ловили і нігтями подерли мене. Я ще собі об поручні пахи протерла, — розповідає Надія Бойко.

Поки покриття не замінили на металеве — багато тернополян пригадують, як там можна було загнати скалку чи порвати штани.

Єлисейські поля в 60-х роках

Силами місцевої громади за підтримки міських підприємств за три роки створили парк площею в 16 гектарів

мали інший вигляд. Там були клумби та композиції з квітами. Тепер на цьому місці газон, дерева та металеве вертикальне озеленення. На Єлисейських полях влітку влаштовують кінотеатр просто неба.

Раніше атракціони були не лише в Піонерському («Топільче») та Комсомольському («Нацвідродження») парку. Каруселі були і в парку Шевченка. На жаль, каруселі не збереглися.

Тернополянка Надія Смовж пригадує — карусель була найдешевшою. Ще в парку були човники-гойдалки за 10 копійок, як в інших парках міста.

На острові «Чайка» у 50-х роках працював однойменний ресторан. Тепер на цьому місці вуличні тренажери та лавки. На острові люблять рибалити місцеві.

Сходи та фонтан на вході до парку відреставрували. Тепер вони мають підсвітку. Асфальтове покриття замінили на бруківку. Там тепер герб міста. З'явилися нові лавки, урни, ліхтарі та кіоски.

За клумбою на Єлисейських полях стежили працівники парку

А такий вигляд мав місток на «Чайку». Тепер під ним можна проплисти на катамарані

Лише найсміливіші наважувалися з'їхати з найвищої гірки

Скульптура спортсменки стояла біля фонтану, де зараз дитячий майданчик

СЕРЕДА, 6 жовтня

#UA: перший
06.00, 02.40 Енеїда
06.00 Я вдома
06.30 М/ф
07.00, 08.00, 09.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.35, 02.05, 05.10 Новини
07.05 Маршрутом змін
07.20 Невідомі Карпати
07.50 Буковинські загадки
08.05 Т/с «Курорт»
09.10 Телепродаж
09.45 Т/с «Серцебиття» ...
11.30 Д/с «Дикуни»
11.55, 20.00, 22.00 Д/ч «Дикі острови»
13.10, 01.25 Прозоро. Про актуальне
14.00 Країна пісень
15.10, 21.45, 00.10, 05.45 Спорт
15.20 Концерт. Наталія Валєвська
16.15 Міста та містечка
16.30 Д/с «Світ дикої природи»
17.00 Прозоро. Про головне
18.20, 19.05 Соціальне ток-шоу «По-людськи»
23.00 Перша шпальта
00.25 Т/с «Бальтазар»
03.40 Х/ф «Святання на Гончарівці»

#1+1
05.35 «Життя відомих людей»
06.30, 07.10, 08.10, 09.10 «Сніданок з 1+1»
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 14.00, 16.45, 19.30, 04.15 ТСН
09.25, 10.20 «Життя відомих людей 2021»
11.15, 12.20, 14.15 «Твій день»
14.45 «Одруження наосліп»
17.10 Т/с «Величне століття. Роксолана»
20.43 «Преспорт»
20.45, 21.45 Т/с «Моя улюблена Страшко»
22.35, 23.35 Т/с «Любов без пам'яті» ...
00.35 Х/ф «Сніговик»
02.55 Х/ф «Гуцулка Ксеня»

#ІНТЕР
05.00 «Телемагазин»
05.30, 22.05 «Слідство вели... з Леонідом Канєвським»
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 17.40 Новини
07.10, 08.10, 09.20 «Ранок з Інтером»
10.00, 11.05 «Корисна програма»
12.25 Х/ф «Наречений наркотат»
14.40, 15.40 «Вещдок»
16.25 «Вещдок. Особый случай»
18.00, 19.00, 04.00 Ток-шоу «Стосується кожного»
20.00, 03.30 «Подорожчів»
21.00 «Вещдок. Большое дело»
23.50 Х/ф «Справа СК1»
02.05 Х/ф «Дідька лисого»
04.50 «М/ф»

#ІСТV
04.05 Скарб нації
04.15 Еврика!
04.20 Служба розшуку дітей
04.25 Факти
04.45 Громадянська оборона
06.30 Ранок у великому місті
08.45 Факти. Ранок
09.15, 19.25 Надзвичайні новини з Костянтином Стогнієм
10.10 Скetch-шоу «На трьох»
10.25, 13.15 Х/ф «РобоКоп»
12.45, 15.45 Факти. День
13.25, 16.15 Т/с «Пес»
18.45, 21.05 Факти. Вечір
20.20, 02.25 Секретний фронт
21.30 Т/с «Дільничний з ДВР3-2» 16+ Прем'єра
22.25 Т/с «Доброволець»
00.20 Х/ф «Без компромісів»
03.10 Я зняв!

#СТБ
05.15 Т/с «Коли ми вдома»
05.35 Т/с «Комісар Рекс»
08.20 «МастерШеф» ...
12.05, 14.50 Т/с «Сліпа» ...
14.30, 17.30, 22.00 «Вікна-Но-

вини»
15.40, 18.05 Т/с «Слід»
19.05 «СуперМама» ...
20.15, 22.50 Т/с «Колір помсти»
23.05 Т/с «Майор і магія»
01.05 Т/с «Зникла наречена»

#НОВИЙ КАНАЛ
06.00, 07.20 «Kids time»
06.05 М/с «Том і Джеррі»
07.25 «Орел і решка»
09.25 Т/с «Надприродне»
12.10 «Кохання на виживання»
14.05 Х/ф «Острів»
17.00 «Хто зверху?» ...
19.00 «Діти проти зірок»
20.40 Х/ф «Хлопчаки-нальотчики»
22.45 Х/ф «Тачка 19»
00.40 Х/ф «Гора між нами»
02.40 «Служба розшуку дітей»
02.45 «Зона ночі»

#TET
06.00 TET Мультиранок
09.30, 22.00 Т/с «Прибулець»
10.30 Х/ф «Отже, війна»
12.30 4 весілля
14.00, 17.00 Богиня шопінгу. Екстремальний сезон
15.00, 02.15 Зірки, чутки та галлівуд
16.00, 03.05 Панянка-селянка
18.00 СуперЖінка 2
19.00 Одного разу під Полтавою
21.00, 23.30, 01.45 Країна У
23.00, 01.00 Сімейка У
00.00 Т/с «Королі палат»
05.50 Корисні підказки

#2+2
06.00 «Джедаи 2019»
06.15 Х/ф «Рэмбо-3»
08.15 Х/ф «Рэмбо: Последняя кровь»
10.10 Т/с «Охотники за древностями»
12.05 Т/с «Опер по вызову-5»
14.00, 16.55, 19.30 «Затерянный мир»
17.55, 01.50 «Секретные материалы»
18.15 «Спецкор»
18.50 «Джедаи»
19.25 «Спорт Тайм»
20.25, 21.25 Т/с «Козырное место»
22.25, 00.00 Т/с «CSI: Место преступления»
02.05 «Видеобмба-2»
04.45 «Злоумышленники»
05.45 Телемагазины

ЧЕТВЕР, 7 жовтня
#UA: перший
06.00, 02.40 Енеїда
06.00 Я вдома
06.30 М/ф
07.00, 08.00, 09.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.35, 02.05, 05.10 Новини
07.05 Маршрутом змін
07.20 Невідомі Карпати
07.50, 16.25 Буковинські загадки
08.05 Т/с «Курорт»
09.10 Телепродаж
09.45 Т/с «Серцебиття» ...
11.30 Д/с «Дикуни»
11.55, 20.00, 22.00 Д/ч «Дикі острови»
13.10, 01.25 Прозоро. Про актуальне
14.00 Країна пісень
15.10, 21.45, 00.10, 05.45 Спорт
15.20 Концерт. Анатолій Гнатюк
16.30 Д/с «Боротьба за виживання»
17.00 Прозоро. Про головне
18.20, 19.05 Соціальне ток-шоу «По-людськи»
23.00 Схеми. Корупція в деталях
00.25 Т/с «Бальтазар»
03.40 Х/ф «Іван Миколайчук. Посвята»

#1+1
05.30 «Життя відомих людей»
06.30, 07.10, 08.10, 09.10 «Сніданок з 1+1»
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 14.00,

16.45, 19.30, 04.20 ТСН
09.25, 10.20 «Життя відомих людей 2021»
11.15, 12.20, 14.15 «Твій день»
14.45 «Одруження наосліп»
17.10 Т/с «Величне століття. Роксолана»
20.36 «Преспорт»
20.38 «Чистопews 2021»
20.45 Т/с «Моя улюблена Страшко»
21.45 «Право на владу 2021»
00.45 Х/ф «Історія примари» ...
02.40 Х/ф «Будинок з башточкою»

#ІНТЕР
05.05, 04.50 «Телемагазин»
05.35, 22.05 «Слідство вели... з Леонідом Канєвським»
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 17.40 Новини
07.10, 08.10, 09.20 «Ранок з Інтером»
10.00, 11.05 «Корисна програма»
12.25 Х/ф «Допоки весілля не розлучить нас»
14.40, 15.35 «Вещдок»
16.25 «Вещдок. Особый случай»
18.00, 19.00, 04.00 Ток-шоу «Стосується кожного»
20.00, 03.30 «Подорожчів»
21.00 «Вещдок. Большое дело»
22.55 Д/п «Нюрнберзький процес»
00.00 Х/ф «Справа Колліні» ...
02.15 Х/ф «Про нього»

#ІСТV
04.10 Скарб нації
04.20 Еврика!
04.30 Факти
04.50 Громадянська оборона
06.30 Ранок у великому місті
08.45 Факти. Ранок
09.15, 19.25 Надзвичайні новини з Костянтином Стогнієм
10.10 Скetch-шоу «На трьох»
10.20, 13.15 Х/ф «Стелс»
12.45, 15.45 Факти. День
13.20, 16.15 Т/с «Пес»
18.45, 21.10 Факти. Вечір
20.20, 02.35 Анти-зомбі
21.30 Т/с «Дільничний з ДВР3-2» 16+ Прем'єра
22.25 Т/с «Доброволець»
00.25 Х/ф «РобоКоп»
03.25 Я зняв!

#СТБ
05.15 Т/с «Коли ми вдома»
05.50 Т/с «Комісар Рекс»
08.50 «МастерШеф» ...
12.00, 14.50 Т/с «Сліпа» ...
14.30, 17.30, 22.00 «Вікна-Новини»
15.40, 18.05 Т/с «Слід»
19.05 «СуперМама» ...
20.15, 22.50 Т/с «Колір помсти»
23.05 Т/с «Майор і магія»
01.05 Т/с «Зникла наречена»

#НОВИЙ КАНАЛ
06.00, 07.20 «Kids time»
06.05 М/с «Том і Джеррі»
07.25 «Орел і решка»
09.25 Т/с «Надприродне»
13.05 «Кохання на виживання»
15.00 Х/ф «Люсі»
16.55, 19.00 «Хто зверху?» ...
21.00 Х/ф «Аудитор»
23.45 Х/ф «Поліцейський седан»
01.55 «Вар'яти» ...
02.40 «Служба розшуку дітей»
02.45 «Зона ночі»

#TET
06.00 TET Мультиранок
09.30, 22.00 Т/с «Прибулець»
10.30 Х/ф «Між небом та землею»
12.15 4 весілля
14.00, 17.00 Богиня шопінгу. Екстремальний сезон
15.00, 02.15 Зірки, чутки та галлівуд
16.00, 03.05 Панянка-селянка
18.00 СуперЖінка 2
19.00 Одного разу під Полтавою
21.00, 23.30, 01.45 Країна У
23.00, 01.00 Сімейка У

00.00 Т/с «Королі палат»
05.50 Корисні підказки
#2+2
06.00 Х/ф «Высшая сила»
07.55 Х/ф «Неуправляемый»
10.05 Т/с «Охотники за древностями»
12.00 Т/с «Опер по вызову-5»
13.50, 16.55 «Затерянный мир»
17.55, 01.50 «Секретные материалы»
18.15 «Спецкор»
18.50 «Джедаи»
19.25 «Спорт Тайм»
19.30 «Секретные материалы 2021» (дайджест)
20.25, 21.25 Т/с «Козырное место»
22.25, 00.00 Т/с «CSI: Место преступления»
02.05 «Видеобмба-2»
04.45 «Злоумышленники»
05.45 Телемагазины

П'ЯТНИЦЯ, 8 жовтня
#UA: перший
06.00, 04.40 Енеїда
06.00 Я вдома
06.30 М/ф
07.00, 08.00, 09.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 00.25, 02.10, 05.10 Новини
07.05 Маршрутом змін
07.20 Невідомі Карпати
07.50 Буковинські загадки
08.05 Т/с «Курорт»
09.10 Телепродаж
09.45 Т/с «Серцебиття» ...
11.30 Д/с «Дикуни»
11.55 Д/ч «Дикі острови»
13.10, 01.15 Прозоро. Про актуальне
14.00 UA: Фольк. Спогади
15.10, 21.45, 01.00, 02.45, 05.45 Спорт
15.20 Концерт. Пісні про кохання
16.30 Д/с «Боротьба за виживання»
17.00 Прозоро. Про головне
18.20, 19.05 Соціальне ток-шоу «По-людськи»
20.00 Д/с «Тваринна зброя»
22.00 Х/ф «Трістан та Ізоolda»
01.15 Погода
03.00 Суспільно-політичне ток-шоу «Зворотний відлік»

#1+1
05.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 14.00, 16.45, 19.30 ТСН
06.00, 03.50 «Життя відомих людей»
06.30, 07.10, 08.10, 09.10 «Сніданок з 1+1»
09.25, 10.20 «Життя відомих людей 2021»
11.15, 12.20, 14.15 «Твій день»
14.45 «Одруження наосліп»
17.10 Т/с «Величне століття. Роксолана»
20.13 «Преспорт»
20.15 «Чистопews 2021»
20.20 «Ліга сміху 2021»
22.35 «Маскарад»
00.20 Х/ф «Леді-Бос»
02.20 Х/ф «Історія примари» ...

#ІНТЕР
05.20, 23.20 «Слідство вели... з Леонідом Канєвським»
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 17.40 Новини
07.10, 08.10, 09.20 «Ранок з Інтером»
10.00, 11.05 «Корисна програма»
12.25 Х/ф «Наречена-втікачка»
14.40, 15.40, 01.10 «Вещдок»
16.25 «Вещдок. Особый случай»
18.00 Ток-шоу «Стосується кожного»
20.00 «Подорожчів»
21.00 Х/ф «Анна Кареніна»
03.35 Д/п «Війна всередині нас»
04.25 «М/ф»

#ІСТV
04.10 Скарб нації
04.20 Еврика!
04.25 Служба розшуку дітей

04.30, 01.15 Факти
04.50 Громадянська оборона
06.30 Ранок у великому місті
08.45 Факти. Ранок
09.15, 19.25 Надзвичайні новини з Костянтином Стогнієм
10.10, 20.10 Дизель-шоу ...
11.45, 13.15, 23.00, 01.40 Скetch-шоу «На трьох»
12.45, 15.45 Факти. День
14.15, 16.15 Т/с «Дільничний з ДВР3-2»
18.45 Факти. Вечір
03.20 Я зняв!

#СТБ
04.25 Х/ф «Мамма Mia!»
06.45, 19.00, 22.50 «Холостячка Злата Огнєвіч» ...
10.55, 23.40 «Як вийти заміж»
11.50, 14.50, 18.05 Т/с «Сліпа» ...
14.30, 17.30, 22.00 «Вікна-Новини»
00.35 «Битва екстрасенсів»

#НОВИЙ КАНАЛ
06.00, 07.20 «Kids time»
06.05 М/с «Том і Джеррі»
07.25 «Орел і решка»
09.25 «Пекельна кухня»
11.50 «Екси»
13.40 «Діти проти зірок»
15.15 Х/ф «Антиганг»
17.10 Х/ф «Викрасти за 60 секунд»
19.45 Х/ф «Нічний втікач»
22.00 Х/ф «Чесний злодій»
23.55 Х/ф «Море спокуси»
02.05 «Служба розшуку дітей»
02.10 «Зона ночі»

#TET
06.00 TET Мультиранок
09.30, 22.00 Т/с «Прибулець»
10.30 М/ф «Кіт у чоботях»
12.15 4 весілля
14.00, 17.00 Богиня шопінгу. Екстремальний сезон
15.00, 02.15 Зірки, чутки та галлівуд
16.00, 03.05 Панянка-селянка
18.00 СуперЖінка 2
19.00 Одного разу під Полтавою
21.00, 01.00, 01.45 Країна У
00.00 Т/с «Королі палат»
05.50 Корисні підказки

#2+2
06.00 Х/ф «Полет Феникса»
08.10 Х/ф «Кон експресс»
10.05 Т/с «Охотники за древностями»
12.00 Т/с «Опер по вызову-5»
13.50 «Затерянный мир»
17.55 «Секретные материалы»
18.15, 02.30 «Спецкор»
18.50, 03.05 «Джедаи»
19.25 «Спорт Тайм»
19.30 Х/ф «Парк Юрского периода»
22.00 Х/ф «Затерянный мир: Парк Юрского периода»
00.40 Х/ф «Неуправляемый»
03.40 «Совершенно секретно-2017»
04.05 «Видеобмба-2»
04.45 «Злоумышленники»
05.45 Телемагазины

СУБОТА, 9 жовтня
#UA: перший
06.00, 06.00, 04.10 Енеїда
07.00, 08.00, 09.00, 21.00, 23.45, 03.15, 05.35 Новини
07.10 М/ф
08.05 Д/с «Дикі Дива»
08.30, 03.40 «ВУКРАЇНІ
09.10 Телепродаж
09.40 Відтинки України
10.10 Х/ф «Ісус. Бог і людина»
13.40 Х/ф «Святання на Гончарівці»
15.20 Країна пісень
16.25, 00.10 Х/ф «Трістан та Ізоolda»
18.50 Т/с «Злочини минулого — міжнародні версії»
21.25 Д/с «Тваринна зброя»
22.25 Д/с «Світ дикої природи»
02.15 Неймовірні світи Ціолковського
03.00 Невідомі Карпати

#1+1
05.05, 19.30 ТСН
06.05, 07.00, 04.25 «Життя відомих людей»
08.00 «Сніданок. Вихідний»
10.00 «Світ навиворіт»
18.30 «Світ навиворіт — 12. Пакистан»
20.13 «Преспорт»
20.15 «Чистопews 2021»
20.20 «Маскарад»
22.00 «Жіночий квартал»
23.35 «Світське життя. 2021»
00.35 Х/ф «Мільйон способів втратити голову»
02.50 Х/ф «Леді-Бос»

#ІНТЕР
05.00 «Телемагазин»
05.30 «Орел і Решка. Перезавантаження»
07.15 «Слово Предстоятеля»
07.25 М/ф «Мадагаскар»
09.00 «Готуємо разом. Домашня кухня»
10.00 «Все для тебе»
11.00 «Позачок»
12.00 Х/ф «Бережись автомобіля»
13.50, 03.55 Х/ф «Ти — мені, я — тобі»
15.30 Т/с «Голос янгола» (12+)
1-4 сс. Заклучна
20.00 «Подорожчів»
20.30 «Место встречи»
22.10 Т/с «Хрещена» 1-4 сс. Заклучна
01.45 Х/ф «Хроніки зради»
03.30 «М/ф»

#ІСТV
05.10 Скарб нації
05.20 Еврика!
05.25 Факти
05.55 Не дай себе обдурити
06.50 Секретний фронт
07.50 Прихована небезпека
08.45 Т/с «Дільничний з ДВР3-2»
12.35, 13.00 Х/ф «Дракула: Невідома історія»
12.45 Факти. День
14.30 Х/ф «Примарний патруль»
16.15 Х/ф «Варкрафт: Початок» ...
18.45 Факти. Вечір
19.10 Х/ф «Джон Вік»
21.05 Х/ф «Джон Вік-2»
23.35 Х/ф «Стелс»
01.50 Громадянська оборона
02.35 Я зняв!

#СТБ
05.15 Т/с «Коли ми вдома»
05.30, 10.55 Т/с «Колір помсти»
07.50 «Неймовірна правда про зірок»
16.40, 23.10 «Хата на тата» ...
19.00 «МастерШеф» ...

НАРОДНИЙ **БРЕНД** 2021

Голосуй на сайті top20.ua
обирай найкращі
компанії та вигравай
кавоварку!

* модель кавоварки може
відрізнатись від зображеної

ТОП

РЕКЛАМА

ЛОВИ ЗНИЖКУ

СКЛАД МАТРАЦІВ І МЕБЛІВ

nashi-mebli.com.ua | (096) 00-111-00

ВІКНАР'ОФ
МАСТЕР ВІСНОКИ СПРАВИ
 ОКНАМИ СЛІДИМ
ВІКНА • ДВЕРІ • ЛОДЖІЇ • БАЛКОНИ

LWS 3 NEW
1 944 грн

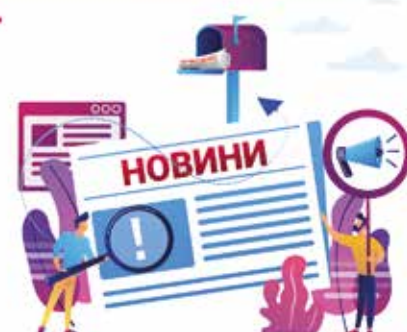
MegaLine 500
2 500 грн

вул. Князя Острозького, 70,
тел.: (096) 487-87-87, www.viknaroff.te.ua

ПЕРЕДПЛАТА НА ГАЗЕТУ – корисний подарунок для близьких людей!

замовте передплату за телефоном (097) 87 99 611
і Ваші рідні чи близькі будуть отримувати
свіжу газету щотижня.

ЗРОБИ ПРИЄМНИЙ СЮРПРИЗ

ВІКНА М/П, БАЛКОНИ, МОСКИТНІ СІТКИ, ДВЕРІ ВХІДНІ ТА МІЖКІМНАТНІ

-35% отримай знижу 35%
та безкоштовний замір

вул. Київська, 11а, тел. 097 370 46 68

знижка діє
з 20.09 по 31.10.21

Гороскоп на жовтень

ОВЕН Легко йдуть на поступки, особливо в непринципових питаннях, і ви побачите, як все зміниться. Здоровий компроміс зараз важливий для Овнів як повітря. Обходьте гострі кути, особливо при веденні справ з опонентами.

ТЕЛЕЦЬ Складнощі можуть виникнути через неможливість поєднати сім'ю і роботу. Вибирайте кар'єру, намагаючись при цьому спиратися на свої сили, поступово ситуація вдома нормалізується. Місяць підходить для романтичних знайомств, побачень, подорожей.

БЛИЗНЮКИ Місяць хороший і для інтенсивного спілкування, і для роботи. В особистому житті все буде чудово в першій половині місяця, потім взаєморозуміння з партнером може зменшитися. Вам будуть потрібні терпіння і делікатність.

РАК Раки можуть дозволити собі трохи розслабитися. Постарайтесь використувати цей час для поліпшення стосунків з партнером або розробку планів у професійній діяльності. Бажаний успіх і загальне визнання скоро прийдуть – не варто наближати їх за будь-яку ціну.

ЛЕВ У Левів може несподівано з'явитися бажання піти на курси іноземних мов або отримати ще одну освіту. Саме навчання відкриє Левам нові перспективи. Зараз приборкайте свій характер, будьте поступливі й на роботі, і вдома.

ДІВА Не варто витрачати надто багато часу на безглузді розмови. Тактовно, але впевнено переривайте довгі розповіді приятелів про неслухняних дітей, ревнивих дружин і несправедливих начальників.

ТЕРЕЗИ Терези будуть сповнені енергії, яку потрібно скерувати в конструктивне русло, інакше не минути конфліктів. Місяць сприятливий для кар'єрного зростання, не соромтеся виявляти свої таланти та амбіції.

СКОРПІОН Цього місяця ви будете повністю залучені в робочий процес. Але не йдіть в це з головою, зумійте знайти час і для коханої людини, вона цього потребує.

СТРІЛЕЦЬ Стрільцям пощастить і в кар'єрі – вона йде вгору, і в грошах, які самі почнуть вас шукати. Здається, весь цей рік ви йшли до важливих змін. Зараз зірки підтримають вас, ризикуйте і вигравайте.

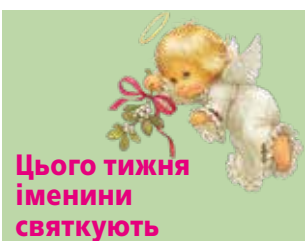
КОЗЕРІГ Козерогам цього місяця потрібно зміцнити команду, що б ви не вкладали в це поняття. Нові співробітники або налагодження зв'язків з родичами – все піде на благо. Змініть все, що вас не влаштовує.

ВОДОЛІЙ У жовтні Водолям саме час подумати про додаткову освіту. Пам'ятайте, люди вашого знака здатні вчитися в будь-якому віці. У жовтні ви можете експериментувати з іміджем, міняти роботу, переїжджати.

РИБИ Місяць обіцяє пройти без особливих катаклізмів, але й розслабитися не дасть. Багатьох чекають нестандартні ситуації, але їх можна використати на свою користь. Вас можуть розривати пристрасті.

Погода у Тернополі

	gismeteo	sinoptik
ГІСМЕТЕО	СИНОПТИК	
СЕРЕДА, 6 ЖОВТНЯ	+8°C +14°C	+7°C +15°C
ЧЕТВЕР, 7 ЖОВТНЯ	+7°C +13°C	+8°C +14°C
П'ЯТНИЦЯ, 8 ЖОВТНЯ	+2°C +11°C	+3°C +13°C
СУБОТА, 9 ЖОВТНЯ	+4°C +11°C	+4°C +12°C
НЕДІЛЯ, 10 ЖОВТНЯ	+2°C +11°C	+1°C +12°C
ПОНЕДІЛОК, 11 ЖОВТНЯ	+1°C +11°C	+0°C +13°C
ВІВТОРОК, 12 ЖОВТНЯ	+1°C +11°C	+4°C +8°C

Цього тижня іменини святкують

6 жовтня:

Андрій, Іван, Інокентій, Микола, Петро, Ян, Іраїда, Раїса.

7 жовтня

Андрій, Антон, Василь, Віталій, Владислав, Давид, Ібрагім, Павло, Сергій, Степан, Данило, Фекла.

8 жовтня

Олександр, Опанас, Герман, Євген, Максим, Микола, Остап, Павло, Прохор, Роман, Сергій, Єфросинія.

9 жовтня

Олександр, Опанас, Володимир, Вольдемар, Дмитро, Іван, Микола, Тихон, Єфрем, Ян.

10 жовтня

Аристарх, Віктор, Герман, Дмитро, Гнат, Марк, Михайло, Петро, Федір, Килина, Февронія, Зінаїда.

11 жовтня

Олександр, Валентин, В'ячеслав, Георгій, Єгор, Веремій, Ібрагім, Іван, Іларіон, Кирило, Макар, Марк, Нестор, Остап, Родіон, Теодор, Федір, Харитон, Ян, Анна, Марія, Тетяна, Уляна, Юліана, Олександра.

12 жовтня

Іван, Ян.

КАРТОН-ПЛАСТ
ГАЙОВА 30 ЖИВОВА 25
КОПЕРНИКА 3 ОБ'ЇЗНА 17
15 КВІТНЯ, 15

пакуй та вези!

МАКУЛАТУРА ПОЛІЕТИЛЕН

ПІДАОНИ

ЄВРО-КУБ

тел.: 25 88 28, 52 00 50
(067) 350 20 58, (067) 350 20 60

АНЕКДОТИ

Ми – бідняки нового покоління: у нас є дорогі смартфони й комп'ютери, за допомогою яких ми можемо зайти у свій інтернет-банк, щоб переко-
нати, що у нас на рахунку немає ні копійки.

***
Дзвінок на метеостанцію:
– Алло, це метеостанція?
– Так!
– Тут із мого підвалу пожеж-
ники відкачують вашу легку
хмарність...

***
Я вже в тому віці, коли зазда-
легідь знаєш, в який саме день
ти будеш пити.

***

МЕТАЛ ДИЗАЙН
КОВАНІ БРАМИ
від 400 грн/м,
ВІДКАТНІ БРАМИ,
ОГОРОЖІ від 400 грн/м,
СХОДИ від 500 грн/сходинок,
РЕСТАВРУЄМО СТАРІ БРАМИ
вул. Микулинецька-Бічна, 22
тел. 23-64-60, (067) 909-79-74

З одного ракурсу Як змінилася вулиця Чорновола

БУДІВЛЯ КДБ

БУЛО:
Раніше в будівлі на фото було КДБ. Біля нього, де зараз фонтан «Кульбаба», стояв Пушкін. Згодом його перенесли в інше місце в сквері

СТАЛО:
Тепер в цьому приміщенні управління міської ради. Де був пам'ятник – новий сучасний фонтан та місця відпочинку

СХОДИ БІЛЯ ФОНТАНУ

БУЛО:
На старому фото учні 10-го класу 10-ї школи 1969 року. Позаду поштамт

СТАЛО:
Тепер в будівлі заклад громадського харчування. Сходи відреставрували та зробили зручний пандус

ВИХІД ДО ВОКЗАЛУ

БУЛО:
Це фото зроблено до реставрації 2018-го року. Там були високі дерева та ширша дорога

СТАЛО:
Після оновлення смуги для транспорту зменшили. Старі дерева зрізали та висадили клени